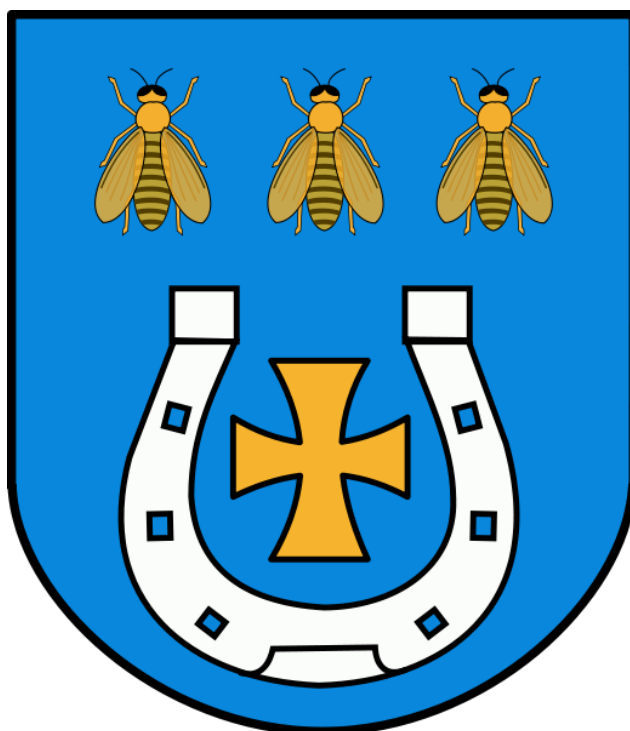

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZDUŃSKA WOLA NA LATA 2013-2020

**GMINA ZDUŃSKA WOLA
POWIAT ZDUŃSKOWOLSKI
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE**

ZDUŃSKA WOLA 2013

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY ZDUŃSKA WOLA.....	4
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ZDUŃSKA WOLA	4
2. ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	6
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY ZDUŃSKA WOLA	7
4. GOSPODARKA.....	11
5. USŁUGI PUBLICZNE NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA.....	13
5.1. USŁUGI SPOŁECZNE.....	13
5.2. USŁUGI KOMUNALNE	23
6. PARTNERSTWA GMINY ZDUŃSKA WOLA	30
7. ANALIZA BUDŻETU GMINY ZDUŃSKA WOLA	33
7.1. DOCHODY BUDŻETU GMINY ZDUŃSKA WOLA.....	33
7.2. WYDATKI BUDŻETU GMINY ZDUŃSKA WOLA	36
7.3. WYNIK BUDŻETÓW GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012.....	41
7.4. POLITYKA INWESTYCYJNA GMINY	42
8. PODSUMOWANIE DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	47
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZDUŃSKA WOLA NA LATA 2013-2020.....	50
1. MISJA GMINY ZDUŃSKA WOLA.....	50
2. WARTOŚCI KLUCZOWE	50
3. WIZJA ROZWOJU GMINY ZDUŃSKA WOLA	51
4. INTERESARIUSZE STRATEGII	51
5. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZA	52
6. MAPA STRATEGII	56
7. MONITOROWANIE STRATEGII.....	59
IV. DOPASOWANIE AKTYWÓW NIEMATERIALNYCH DO STRATEGII	61
1. DOPASOWANIE KAPITAŁU LUDZKIEGO	61
2. DOPASOWANIE KAPITAŁU INFORMACYJNEGO.....	64
3. DOPASOWANIE KAPITAŁU ORGANIZACYJNEGO	65
V. SPIS TABEL	66
VI. SPIS WYKRESÓW	67
VII. SPIS RYSUNKÓW	67

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Zduńska Wola. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020* Gmina otrzymała nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013–2020 składa się z trzech części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Zduńska Wola,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020,
- 3) część 3 – Dopasowanie aktywów niematerialnych do Strategii.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, tj. **mieszkalnictwa** oraz **przedsiębiorczości**, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne Gminy. Diagnoza strategiczna Gminy Zduńska Wola jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Zduńska Wola do 2020 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, wartości kluczowe, cele strategiczne. W tej części wykorzystano metodę Strategicznej Karty Wyników (Balanced Scorecard), która służy określeniu celów strategicznych w ramach czterech zasadniczych perspektyw: perspektywy klienta (czyli interesariusza), perspektywy finansowej (budżetowej), perspektywy procesów wewnętrznych oraz perspektywy rozwoju. W każdej z tych perspektyw zdefiniowano cele strategiczne, które mają posłużyć realizacji wizji rozwoju Gminy Zduńska Wola.

Trzecia część strategii dotyczy dopasowania aktywów niematerialnych do Strategii, które stanowią podstawę perspektywy rozwoju. Perspektywa ta obejmuje cele, które dotyczą trzech składników aktywów materialnych najistotniejszych przy implementacji każdej strategii. Składniki te to: kapitał ludzki, kapitał informacyjny, kapitał organizacyjny.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Zduńska Wola* przyjęto na osiem lat (2013-2020), adekwatnie do czasu obowiązywania Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Strategia dla Gminy Zduńska Wola została sformułowana w ścisłej korelacji zarówno z nimi, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

II. Diagnoza strategiczna Gminy Zduńska Wola

1. Ogólna charakterystyka Gminy Zduńska Wola

Gmina Zduńska Wola zlokalizowana jest w centralnej Polsce, w zachodniej części województwa łódzkiego i środkowej części powiatu zduńskowolskiego.

Położona jest w 60% wokół miasta Zduńska Wola i graniczy z gminami:

- od północy: Gmina Szadek i Gmina Warta,
- od południa: Gmina Zapolice,
- od wschodu: Gmina Łask i Gmina Sędziejowice,
- od zachodu: Gmina Sieradz.

Rysunek 1. Gmina Zduńska Wola na tle kraju, województwa łódzkiego i powiatu zduńskowolskiego

Źródło: www.zpp.pl, www.mapa.szukacz.pl;

Gmina Zduńska Wola zajmuje powierzchnię 111,5 km², co stanowi 0,62% powierzchni województwa łódzkiego i 30,2% powierzchni powiatu zduńskowolskiego. Na wskazanym

obszarze znajduje się 41 miejscowości, w tym 31 sołectw. Największe z nich to Czechy zajmujące ok. 14,9% całkowitej powierzchni Gminy, Izabelów – 8% i Wojsławice – 6% powierzchni Gminy.

Tabela 1. Sołectwa i miejscowości Gminy Zduńska Wola

Lp.	Nazwa sołectwa	Wsie wchodzące w skład sołectwa
1	Annopole Nowe	Annopole Nowe, Wiktorów
2	Annopole Stare	Annopole Stare
3	Biały Ług	Biały Ług
4	Czechy	Czechy
5	Kłady	Kłady, Dionizów
6	Gajewniki	Gajewniki
7	Gajewniki-Kolonia	Gajewniki Kolonia
8	Henryków	Henryków
9	Izabelów	Izabelów, Izabelów Mały, Andrzejów
10	Janiszewice	Janiszewice, Maciejów, Beniaminów, Karolew
11	Krobanów	Krobanów, Krobanówek
12	Korczew	Korczew
13	Karsznice	Karsznice
14	Michałów	Michałów
15	Mostki	Mostki
16	Ogrodzisko	Ogrodzisko
17	Opiesin	Opiesin
18	Ostrówek	Ostrówek
19	Ochraniew	Ochraniew
20	Poręby	Poręby
21	Pratków	Pratków
22	Piaski	Piaski
23	Polków	Polków
24	Rębieskie	Rębieskie, Rębieskie Kolonia
25	Suchoczasy	Suchoczasy
26	Tymienice	Tymienice
27	Wojsławice	Wojsławice
28	Wólka Wojsławska	Wólka Wojsławska
29	Wymysłów	Wymysłów
30	Zamłynie	Zamłynie
31	Zborowskie	Zborowskie, Laskowiec

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Gmina Zduńska Wola zlokalizowana jest w odległości ok. 50 km od Łodzi - jednej z największych aglomeracji w Polsce. Dzięki temu, Gmina znajduje się w obrębie strefy potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych. Korzystne połączenie komunikacyjne zapewnione dzięki drodze krajowej nr 12/14 łączącej Łódź z Wrocławiem, może stać się głównym bodźcem do rozwoju przedsiębiorczości na tym obszarze. Przez Gminę przebiegają również dwie magistrale kolejowe łączące zarówno północną i południową część Polski jak i wschód z zachodem. Ponadto, obecnie trwa budowa drogi ekspresowej S8, która obejmuje budowę m.in. węzłów: „Zduńska Wola” i „Zduńska Wola Karsznice.” Dodatkowo, w niedalekim sąsiedztwie Gminy przebiegają autostrady A1 i A2, dzięki którym Gmina ma optymalne połączenie między innymi z Łodzią, Poznaniem, Warszawą i Gdańskiem.

Atrakcyjne położenie i korzystne połączenia komunikacyjne Gminy Zduńska Wola stanowią niewątpliwie atuty, które mogą zwrócić uwagę krajowych i międzynarodowych firm transportowo-logistyczno-spedycyjnych, a także stanowią dobrą bazę dla centrów przemysłowych. Sąsiedztwo miasta Zduńska Wola i związane z tym migracje korzystnie wpływają na zwiększenie liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych.

2. Zasoby środowiska przyrodniczego

Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są: stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego.

Gmina Zduńska Wola należy do gmin, które ze względu na swoje położenie w stosunku do Miasta Zduńska Wola oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do rozwoju mieszkalnictwa na tym terenie.

Do czynników przyrodniczych wpływających na atrakcyjność osiedleńczą Gminy należy zaliczyć:

- niewielkie nachylenie terenu ze względu na położenie Gminy na Nizinie Południowowielkopolskiej, co jest korzystne z punktu widzenia rozwoju budownictwa,
- korzystne warunki klimatyczne,
- małą powierzchnię terenów podmokłych – na terenie Gminy występują małe ciekі wodne (tj. rzeki: Warta, Pichna, Tymianka), ale tereny zlokalizowane w obrębie tych cieków zostały wyłączone z zabudowy ze względu na zagrożenie wystąpienia okresowych podtopień,
- mnogość i różnorodność obszarów leśnych - wskaźnik lesistości w Gminie wynosi 29,53% i jest nieco wyższy niż wskaźnik dla kraju (29,2%),
- występowanie obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, w tym:

- rezerваты przyrody: Rezerwat Przyrody „Jabłecznik” oraz Rezerwat Przyrody „Wojśławice”,
- Park Krajobrazowy Międzyrzecze Warty i Widawki,
- pomniki przyrody zlokalizowane w miejscowościach: Czechy, Korczew, Krobanów, Krobanówek, Piaski,
- Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- 2 użytki ekologiczne: naturalnie ukształtowany wąwóz zlokalizowany na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kolumna oraz zrekultywowany i zagospodarowany obszar po kopalni piasku utworzony w miejscowości Zborowskie;
- siedliska naturalne chronione.

Analizując powyższe czynniki należy stwierdzić, że Gmina Zduńska Wola posiada korzystne zasoby środowiskowe, zarówno z punktu widzenia rozwoju budownictwa mieszkaniowego, jak również ewentualnego rozwoju turystyki.

3. Sytuacja demograficzna Gminy Zduńska Wola

Na koniec 2012 roku Gminę Zduńska Wola zamieszkiwało 11 681 mieszkańców. W porównaniu do roku 2006, liczba ludności wzrosła o 374 osoby (tj. o 3,3%). Napływ nowych mieszkańców na teren Gminy świadczy zatem o korzystnych warunkach do życia zapewnianych na jej terenie.

Tabela 2. Struktura demograficzna Gminy Zduńska Wola w latach 2006-2012 [osoba]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba ludności na terenie Gminy							
ogółem	11 307	11 433	11 453	11 492	11 705	11 782	11 681
mężczyźni	5 679	5 752	5 750	5 745	5 878	5 906	5 842
kobiety	5 628	5 681	5 703	5 747	5 827	5 876	5 839
Przyrost naturalny							
ogółem	-11	1	-13	21	5	13	-7
mężczyźni	-12	4	-15	-4	-1	-5	-13
kobiety	1	-3	2	25	6	18	6
Saldo migracji							
zameldowania z miast	203	206	119	140	163	136	139
wymeldowania do miast	87	79	74	75	86	70	73
zameldowania ze wsi	34	29	27	33	26	24	28
wymeldowania na wieś	27	34	16	38	30	25	35
zameldowania z zagranicy	0	3	1	1	4	1	0

wymeldowania za granicę	2	0	2	3	0	2	2
saldo migracji ogółem	121	125	55	58	77	64	57

Źródło: Dane GUS

Z danych uzyskanych z Urzędu Gminy Zduńska Wola przedstawionych w tabeli 2 wynika, że największa liczba ludności zamieszkuje sołectwo Czechy – 1 746 osób, co stanowi około 14,9% ogółu mieszkańców.

Tabela 3. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Zduńska Wola (stan na 31.12.2012 r.)

Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość	Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość
Annopole Nowe	259	Opiesin	496
Annopole Stare	125	Ostrówek	234
Biały Ług	276	Ochraniew	463
Czechy	1 746	Poręby	181
Kłady	144	Pratków	333
Gajewniki	177	Piaski	440
Gajewniki-Kolonia	141	Polków	248
Henryków	292	Rębieskie	302
Izabelów	932	Suchoczasy	343
Maciejów	607	Tymienice	637
Krobanów	283	Wojśławice	702
Korczew	461	Wólka Wojśławska	172
Karsznice	295	Wymysłów	276
Janiszewice	327	Zamłynie	218
Mostki	101	Zborowskie	139
Ogrodzisko	331	RAZEM	11 681

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Przyrost naturalny na terenie Gminy Zduńska Wola w latach 2007, 2009 – 2011 kształtował się korzystnie przyjmując dodatnie wartości, co oznacza przewagę urodzeń na liczbą zgonów w danym okresie, a w perspektywie długookresowej może doprowadzić do wzrostu liczby ludności Gminy.

Obiecująco kształtujący się wzrost liczby mieszkańców związany jest przede wszystkim z:

- odnotowaną w ostatnich latach tendencją ogólnokrajową związaną ze wzrostową falą migracji mieszkańców wielkich aglomeracji miejskich i dużych miast na tereny mniejszych miast oraz wsi. Atrakcyjne położenie Gminy Zduńska Wola w 60% wokół miasta Zduńska Wola sprzyja tej tendencji - coraz więcej mieszkańców Miasta podejmuje decyzję

- o zamieszkaniu na terenie Gminy (co potwierdza również dodatnie saldo migracji będące wynikiem dużej liczby zameldowań z terenu miast),
- korzystnym połączeniem komunikacyjnym z Miastem Zduńska Wola oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi (tj. Łask, Sieradz, Łódź),
 - dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną umożliwiającą rozwój budownictwa jednorodzinnego na terenie Gminy,
 - dobrze rozwiniętą infrastrukturą oświatową i sportowo-rekreacyjną.

Analiza danych historycznych dotyczących liczby ludności na terenie Gminy Zduńska Wola w ostatnich 7 latach, a także ww. czynniki decydujące o atrakcyjności osiedleńczej Gminy i aktywna polityka inwestycyjna prowadzona przez władze Gminy w zakresie systematycznej poprawy warunków życia swoich mieszkańców pozwalają przypuszczać, że liczba ludności Gminy Zduńska Wola w kolejnych latach będzie wzrastać. Na wzrost ten wpłyną głównie migracje nowych mieszkańców na teren Gminy (zwłaszcza z obszaru Miasta i innych gmin sąsiednich spowodowane m.in. atrakcyjniejszą ceną działek budowlanych niż na terenie Miasta, jak również lepszymi warunkami środowiskowymi), a w perspektywie długookresowej – dodatni przyrost naturalny (obecnie stosowana polityka rządowa wspiera głównie młode osoby i małżeństwa w podejmowaniu decyzji o usamodzielnieniu się pod względem gospodarczym. Oferuje tym samym pomoc finansową w zakresie zakupu mieszkania lub budowy domu. Takie działania sprzyjają rozwojowi polityki rodzinnej, w której kwestia własnego mieszkania odgrywa najważniejszą rolę). Efektem wzrostu liczby mieszkańców Gminy będzie przede wszystkim wzrost dynamiki jej rozwoju poprzez:

- rozwój mieszkalnictwa – napływ nowych mieszkańców będzie miał wpływ na wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także wyposażenie tych terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną (w tym wodno-kanalizacyjną i drogową) i społeczną (choćby poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w szkołach i przedszkolach funkcjonujących na terenie Gminy lub zapewnienie odpowiedniego dostępu do kultury i rozrywki),
- rozwój przedsiębiorczości – napływ nowych mieszkańców spowoduje wzrost zapotrzebowania na usługi. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zwiększy się aktywność gospodarcza obecnych mieszkańców Gminy Zduńska Wola i oni sami będą zakładać własne firmy. Z kolei dobra lokalizacja terenów wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych może prowadzić do rozwoju przedsiębiorczości m.in. w wyniku przybywania na teren Gminy przedsiębiorstw spoza jej terenu.

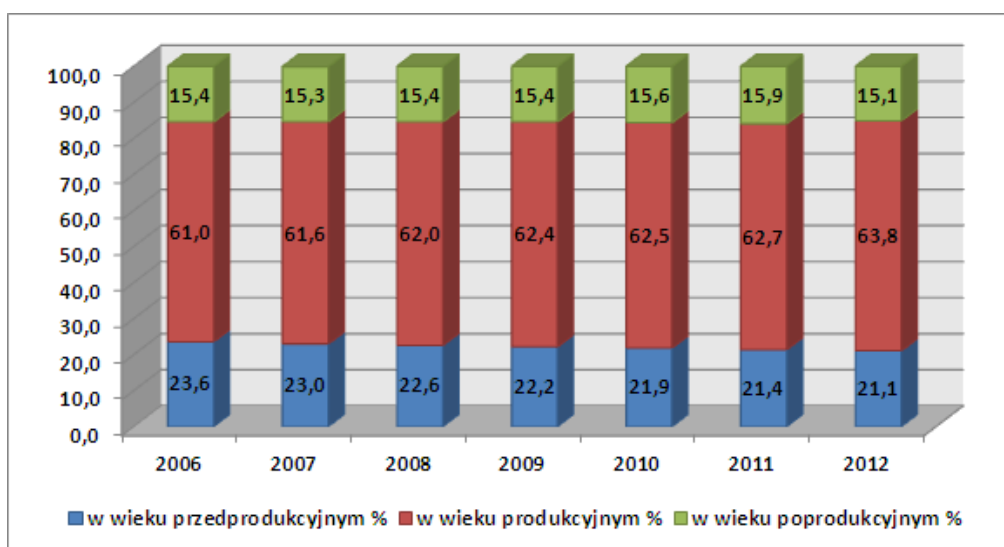
W konsekwencji, wzrost liczby ludności wpłynie bezpośrednio na wzrost dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych), a także na efektywniejsze wydatkowanie środków budżetowych.

Wykres 1 przedstawia jak kształtował się **podział ludności według ekonomicznych grup wieku** w latach 2006-2012 na terenie Gminy Zduńska Wola.

Na terenie Gminy Zduńska Wola ludność w wieku produkcyjnym w 2012 r. stanowiła 63,8% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 21,1% a w wieku poprodukcyjnym – 15,1%. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, co oznacza że rodzi się coraz mniej dzieci,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrasta, co oznacza że coraz więcej mieszkańców Gminy osiąga wiek, w którym podejmuje pracę lub naukę w szkołach wyższych, ale jednocześnie znajdzie to odzwierciedlenie w kolejnych latach we wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła w okresie 2006-2011 co oznacza, że coraz więcej jest osób przechodzących na emeryturę.

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Zduńska Wola w latach 2006-2012 (w %)

Źródło: Dane GUS

Analiza ludności Gminy Zduńska Wola w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy się starzeje, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- w dalszym stopniu utrzymywać się będzie wysoka liczebność grupy produkcyjnej. Należy więc uwzględniać duże zapotrzebowanie na pracę i dosyć wysoki trwały poziom bezrobocia,
- nie biorąc pod uwagę ewentualnych migracji na teren Gminy, prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem

liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także przewiduje się spadek liczby uczniów uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,

- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej.

4. Gospodarka

Na terenie Gminy Zduńska Wola produkcja i usługi skupiają się przede wszystkim przy granicy z miastem w miejscowościach: Tymienice, Opiesin, Janiszewice i Ochraniew, a także wzdłuż drogi krajowej nr 14: Czechy.

Tabela 4. Podmioty gospodarcze w Gminie Zduńska Wola w latach 2006-2012 [podm. gosp]

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
podmioty gospodarki narodowej ogółem		735	776	809	769	856	859	898
sektor publiczny	ogółem	25	25	25	25	25	25	28
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	25	25	25	25	25	25	28
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	1	1	1	1	0	-	-
sektor prywatny	ogółem	710	751	784	744	831	834	870
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	598	638	668	629	709	712	741
	sektor prywatny - spółki handlowe	32	29	31	32	34	35	38
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	5	6	5	5	5	5
	spółdzielnie	2	2	1	1	1	0	0
	fundacje	1	1	1	1	1	1	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	27	30	31	31	31	31	32

Źródło: Dane GUS

Na koniec 2012 roku na terenie Gminy funkcjonowało 898 jednostek gospodarczych, w tym ok. 97% w sektorze prywatnym. Największa część podmiotów prywatnych funkcjonowała

w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i zajmowała się: handlem hurtowym i detalicznym (ok. 29%), budownictwem – 20% i przetwórstwem przemysłowym – 17%. Do najbardziej rozwiniętych branż zaliczamy odzieżową i spożywczą.

Na przestrzeni lat 2006-2012 liczba jednostek gospodarczych na terenie Gminy Zduńska Wola wzrastała zarówno w sektorze publicznym jak prywatnym, powodując tym samym wzrost podmiotów gospodarczych na terenie Gminy o około 22%.

Rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy Zduńska Wola, pomimo jej rolniczego charakteru, spowodowany jest bezpośrednim sąsiedztwem miasta Zduńska Wola, które stanowi czynnik stymulujący powstawanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (zwłaszcza w zakresie handlowo-usługowym). Ponadto, na atrakcyjność inwestycyjną Gminy wpływa jej położenie komunikacyjne, na które składa się: sąsiedztwo drogi ekspresowej S8, drogi krajowej i dwóch krzyżujących się linii kolejowych, leżących w transeuropejskich korytarzach. Przebieg istniejącej drogi krajowej nr 12/14 przez teren Gminy już teraz zachęca podmioty (zwłaszcza produkcyjne) spoza terenu Gminy do lokowania swojej działalności wzdłuż tego szlaku komunikacyjnego. Z kolei będąca w budowie droga ekspresowa S8, w ramach której zaplanowano m.in. węzeł „Zduńska Wola Karsznice”, będzie szansą dla Gminy Zduńska Wola na wyznaczenie i rozwój terenów inwestycyjnych w okolicach węzła w miejscowości Karsznice. W miejscowości tej biegnie również linia kolejowa Śląsk-Porty łącząca bezpośrednio zagłębie węglowe Górnego Śląska z Gdynią. Należy podkreślić, że Karsznice jako węzeł drogowo-kolejowy to jedyne miejsce w Polsce z tak korzystnym układem komunikacyjnym i w tym kontekście jawią się jako obszar z ogromnym potencjałem, jako miejsce perspektywiczne do lokowania inwestycji.

Pomimo rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Zduńska Wola oraz tak dużych perspektyw i szans do jej dalszego rozwoju, zdecydowana większość mieszkańców Gminy jako kluczowy problem wskazuje niewystarczającą liczbę miejsc pracy na terenie Gminy, głównie w sektorze pozarolniczym. Na terenie Gminy Zduńska Wola liczba zarejestrowanych **bezrobotnych** na koniec 2012 roku wynosiła 706 osób, z czego około 51% stanowili mężczyźni. W porównaniu do roku 2006 bezrobocie na terenie Gminy zmalało.

Tabela 5. Bezrobocie na terenie Gminy Zduńska Wola w latach 2006-2012 [osoba]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci [osoba]							
ogółem	859	533	456	567	550	613	706
mężczyźni	441	291	234	311	291	314	357
kobiety	418	242	222	256	259	299	349
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci [%]							
ogółem	12,5	7,6	6,4	7,9	7,5	8,3	9,5

Źródło: Dane GUS

Część mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie w pobliskich miastach, takich jak Zduńska Wola, Sieradz, Łask, Pabianice i Łódź.

Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. patologia, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, władze Gminy Zduńska Wola powinny skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

5. Usługi publiczne na terenie Gminy Zduńska Wola

5.1. Usługi społeczne

Jednym z czynników warunkujących atrakcyjność osiedleńczą danej jednostki samorządu terytorialnego są usługi społeczne. Podczas wyboru nowego miejsca zamieszkania brane są pod uwagę przede wszystkim: dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza sportowo-rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także bezpieczeństwo publiczne. Od stanu infrastruktury społecznej zależy także jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

5.1.1. Oświata i nauka

Gmina Zduńska Wola jest organem prowadzącym 3 przedszkola, 2 punkty przedszkolne, 6 szkół podstawowych i 2 gimnazja. Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonują gimnazjum, szkoła zawodowa, technikum, liceum ogólnokształcące i szkoła policealna, których organem prowadzącym są władze powiatu zduńskowolskiego.

PRZEDSZKOLA

W odróżnieniu do innych gmin wiejskich z terenu powiatu zduńskowolskiego, opieka przedszkolna na terenie Gminy Zduńska Wola jest bardzo dobrze rozwinięta. Funkcjonują tu bowiem przedszkola i punkty przedszkolne:

- publiczne:
 - Gminne Przedszkole w Czechach,
 - Gminne Przedszkole w Ochraniewie,
 - Gminne Przedszkole w Tymienicach,
 - Punkt Przedszkolny w Krobanowie,
 - Punkt Przedszkolny w Wojsławicach,
- niepubliczne:
 - Fundacja Familijny Poznań- Punkt Przedszkolny w Krobanowie,
 - Fundacja Familijny Poznań- Punkt Przedszkolny w Wojsławicach.

**Tabela 6. Przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Zduńska Wola
(stan na 31.12.2012 r.)**

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki
Gminne Przedszkole w Czechach	60	3,8	2,75	publiczna
Gminne Przedszkole w Ochraniewie	55	4,08	4	publiczna
Gminne Przedszkole w Tymienicach	50	5,08	3	publiczna
Punkt Przedszkolny w Krobanowie	24	1	0,63	publiczna
Punkt Przedszkolny w Wojsławicach	24	1	0,63	publiczna
Oddział przedszkolny (klasa 0) Szkoła Podstawowa w Annopolu Starym	20	1	0	publiczna
Oddział przedszkolny (klasa 0) Szkoła Podstawowa w Czechach	60	3	0	publiczna
Oddział przedszkolny (klasa 0) Szkoła Podstawowa w Izabelowie	20	1	0	publiczna
Oddział przedszkolny (klasa 0) Szkoła Podstawowa w Janiszewicach	44	2	0	publiczna
Oddział przedszkolny (klasa 0) Szkoła Podstawowa w Krobanowie	24	1	0	publiczna
Oddział przedszkolny (klasa 0) Szkoła Podstawowa w Wojsławicach	34	2	0	publiczna
Fundacja Familijny Poznań- Punkt Przedszkolny w Krobanowie	24	0,75	0,75	niepubliczna
Fundacja Familijny Poznań- Punkt Przedszkolny w Wojsławicach	21	0,75	0,75	niepubliczna

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Dodatkowo, przy szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne. Łącznie do tych placówek uczęszczało 460 dzieci (stan na 31.12.2012 r.).

Dzięki tak dobrze rozwiniętej opiece i edukacji przedszkolnej, Gmina zapewnia rodzinom tych dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie Gminy posiadają statut szkół publicznych – ich organem prowadzącym jest Gmina Zduńska Wola. W 2012 roku uczęszczało do nich 777 uczniów, z czego 391 do szkół w Czechach i Janiszewicach.

Tabela 7. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Zduńska Wola na rok 2012

Nazwa placówki	Miejscowość	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)
Szkoła Podstawowa	Annopole Stare	59	11,89	1,5
Szkoła Podstawowa	Czechy	196	14,36	6
Szkoła Podstawowa	Izabelów	96	12,82	5,5
Szkoła Podstawowa	Janiszewice	195	14,5	6
Szkoła Podstawowa	Krobanów	94	10,22	6
Szkoła Podstawowa	Wojślawice	137	13,33	4,38

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Wyniki testu 6-klasistów w 2012 roku dla przeciętnego ucznia klasy VI w Gminie Zduńska Wola kształtowały się na poziomie 22,8 punktów i były minimalnie wyższe niż średnia dla kraju i niższe niż średnia dla województwa łódzkiego. Z kolei wyniki testu przeprowadzonego w 2011 roku dla uczniów z Gminy były wyższe zarówno od wyników ogólnokrajowych jak i wojewódzkich. Potwierdza to wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Zduńska Wola, jak również potwierdza zasadność organizacji wielu zajęć pozalekcyjnych, które m.in. przygotowują uczniów do przystąpienia do tak ważnego dla nich egzaminu.

Tabela 8. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Zduńska Wola w roku szkolnym 2010/2011 i 2011/2012

Wyszczególnienie	2010/2011	2011/2012
Wynik ogólny kraj	25,27	22,75
Wynik ogólny województwo łódzkie	25,36	22,90
Wynik ogólny Gmina Zduńska Wola	25,66	22,80

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola, <http://www.cke.edu.pl/>

GIMNAZJA

Na terenie Gminy zlokalizowane są 2 gimnazja publiczne będące w zarządzie Gminy Zduńska Wola: Gminne Gimnazjum w Czechach i w Janiszewicach.

Tabela 9. Wykaz gimnazjów na terenie Gminy Zduńska Wola na rok 2012

Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni [etat]	Pracownicy obsługi [etat]
Gminne Gimnazjum w Czechach	190	19,6	4
Gminne Gimnazjum w Janiszewicach	129	18,65	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUD i Urzędu Gminy Zduńska Wola

Uczniowie III klas gimnazjum w latach 2011 i 2012 przystąpili do obowiązkowego testu gimnazjalnego. Jego wyniki w Gminie Zduńska Wola na tle wyników ogólnopolskich i dla województwa łódzkiego przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Zduńska Wola w latach 2011 i 2012

Część egzaminu	rok	Jednostka	wartość parametru		
			kraj	województwo	gmina
część humanistyczna	2011	pkt	25,31	25,16	22,91
	2012	%	63,0	63,0	67,25
część matematyczno-przyrodnicza	2011	pkt	23,63	23,81	26,44
	2012	%	48,5	49,0	50,65
część - język angielski (poziom podstawowy)	2011	pkt	28,28	28,56	26,32
	2012	%	63,0	63,0	64,3

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola, <http://www.cke.edu.pl/>

Należy jednak podkreślić, że od roku szkolnego 2011/2012 egzamin gimnazjalny został przeprowadzany na nowych zasadach, gdzie m.in. zamiast oceny punktowej wprowadzono ocenę procentową. Tym samym, niemożliwe jest porównanie wyników egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w 2011 roku (na starych zasadach) i w 2012 roku.

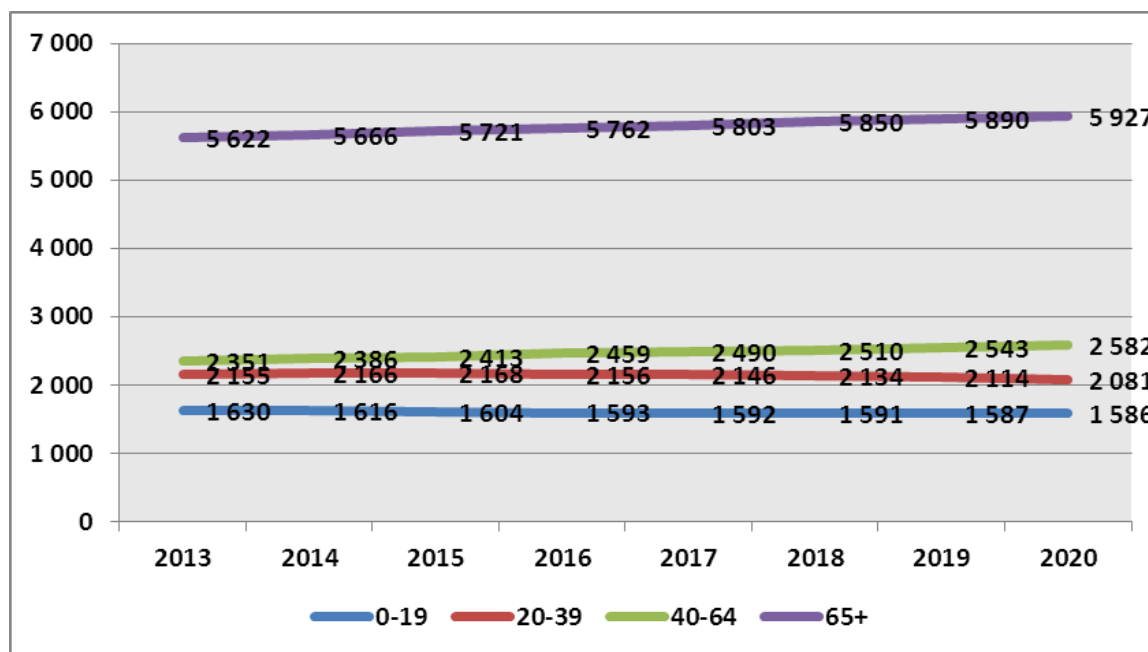
Analizując średnie wyniki testów uczniów III klas szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Zduńska Wola należy zauważyć, że w 2012 roku w każdej części egzaminu były one wyższe niż średnie wyniki dla kraju i dla województwa łódzkiego, co wskazuje na wysoki poziom nauczania również w szkołach gimnazjalnych z terenu Gminy.

Rozmieszczenie szkół na terenie Gminy jest optymalne, co jest korzystne z punktu widzenia dowozu dzieci do szkół. Stan infrastruktury oświatowej w Gminie jest oceniany jako bardzo dobry i ulega permanentnej poprawie. Szkoły na terenie Gminy Zduńska Wola pełnią funkcję integracyjną dla dzieci i młodzieży, gdyż oferują swoim uczniom dodatkowe zajęcia edukacyjne, uczestnictwo w kołach zainteresowań (koło językowe, informatyczne, piłki

nożnej i siatkowej) i przynależność do klubów sportowych. Uczniowie biorą udział w konkursach wiedzy. Wszystkie szkoły są odnowione, posiadają pracownie komputerowe, większość posiada również odpowiednie zaplecze do zajęć sportowych. Wszystko to zostało osiągnięte dzięki aktywnej polityce inwestycyjnej Gminy skoncentrowanej na zapewnieniu wysokiej jakości bazy edukacyjnej. Ważnym aspektem przy wyborze oświaty jako priorytetu w prowadzonej polityce inwestycyjnej była przede wszystkim rosnąca liczba nowych mieszkańców przybywających do Gminy głównie z terenu Miasta Zduńska Wola. Biorąc pod uwagę wymagania potencjalnego mieszkańca co do nowego miejsca zamieszkania (oprócz infrastruktury technicznej) Gmina postanowiła zadbać o wykształcenie najmłodszych mieszkańców Gminy dostosowując swoją bazę oświatową do standardów szkół miejskich. Tym samym, oświata stanowi obecnie jedną z największych wizytówek Gminy Zduńska Wola, która będzie wykorzystywana również do zwiększania atrakcyjności osiedleńczej Gminy.

Na podstawie prognozy ludności na lata 2008-2035 sporządzonej przez GUS dla obszarów wiejskich powiatu zduńskowolskiego stworzono prognozę liczby ludności z podziałem na grupy wiekowe na terenie Gminy Zduńska Wola.

Wykres 2. Prognoza liczby ludności dla Gminy Zduńska Wola [osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Obserwowana w ciągu ostatnich kilku lat w skali kraju i Europy zmiana modelu rodziny (2+1) potwierdza, że coraz mniejszy jest udział rodzin wielodzietnych. Również migracje rodzin w celach zarobkowych pociągają za sobą spadek liczby dzieci na danym terenie. W związku z tym, Gmina Zduńska Wola zamierza realizować działania zwiększające jej atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną. Atrakcyjne warunki do zamieszkania będą skutkowały napływem

nowych mieszkańców (w tym rodzin z dziećmi), dzięki czemu liczba uczniów w szkołach utrzyma się na poziomie zbliżonym do obecnego a nawet wzrośnie. Tym samym Gmina zapewni odpowiednie dochody z tytułu subwencji oświatowej, a także wyeliminuje ewentualną konieczność racjonalizacji sieci szkół na swoim terenie. Z kolei atrakcyjne warunki inwestycyjne to szansa na nowe miejsca pracy, co zminimalizuje zjawisko migracji części mieszkańców poza teren Gminy Zduńska Wola w celach zarobkowych.

5.1.2. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością wykonywanej pracy przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Podstawowe potrzeby większości mieszkańców Gminy Zduńska Wola w zakresie opieki zdrowotnej zaspokajają ośrodki zdrowia, lekarze oraz apteki w mieście Zduńska Wola. Dotyczy to głównie mieszkańców miejscowości sąsiadujących bezpośrednio z Miastem. Jednakże w przypadku terenów położonych w dalszej odległości od Zduńskiej Woli, mieszkańcy mogą korzystać z usług Ośrodka Zdrowia w Annopolu Starym obsługiwanego przez SPZPOZ w Zduńskiej Woli.

Biorąc jednak pod uwagę, że mieszkalnictwo ma stanowić jeden z głównych kierunków rozwoju Gminy Zduńska Wola, to władze Gminy podjęły działania w celu zwiększenia dostępu mieszkańców Gminy do podstawowych usług zdrowotnych zlokalizowanych na terenie Gminy tak, aby osoby zamieszkujące tereny położone w dalszej odległości od Miasta i mające problem w skorzystaniu z usług miejskich, mogły mieć dostęp do opieki zdrowotnej na takich samych zasadach jak pozostali mieszkańcy Gminy.

5.1.3. Sport i rekreacja

Sport w Gminie Zduńska Wola jest nieodzownym elementem życia wielu jej mieszkańców, dlatego też Gmina wspiera rozwój dyscyplin sportowych zarówno finansowo jak i rzeczowo. Ważną rzeczą jest systematyczne tworzenie i rozbudowa niezbędnej bazy sportowej w Gminie, która już przyczyniła się do poprawy warunków uprawiania sportu, a w niedługim czasie może zaowocować osiąganiem coraz lepszych wyników przez młodzież oraz zwiększeniem zainteresowania uprawianiem sportu w Gminie. Gmina pracuje też nad stworzeniem warunków i możliwości dzieciom do rozwijania zainteresowań sportowych poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty, która będzie uwzględniała zainteresowania potencjalnych uczestników.

Dzięki istnieniu warunków do uprawiania sportu i rekreacji, tj. boisk sportowych i sal gimnastycznych, zauważalny jest wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy. Rozwijającymi się amatorsko dziedzinami sportowymi są: piłka nożna, siatkówka, koszykówka, strzelectwo oraz lekkoatletyka. Na terenie Gminy działają również **kluby sportowe**:

- Ludowy Zespół Sportowy Rębieskie,
- Towarzystwo Sportowe Janiszewice,
- Ludowy Klub Sportowy w Wojsławicach,
- Klub Sportowy „Gepard”.

W swojej działalności sportowej Urząd Gminy współpracuje przede wszystkim ze szkołami oraz młodzieżą i dorosłymi. Wynikiem działalności jest bogaty kalendarz imprez sportowych. „Do najważniejszych stałych imprez sportowych organizowanych dla mieszkańców Gminy Zduńska Wola należą:

- Turniej w piłkę halową seniorów,
- „Cała Polska biega”,
- Letni festiwal sportu – dni sportu i rekreacji Gminy Zduńska Wola,
- Turniej sołectw o puchar Wójta Gminy Zduńska Wola,
- Otwarte mistrzostwa Gminy Zduńska Wola w tenisie stołowym,
- Mikołajkowy halowy turniej piłki nożnej młodzików o puchar Wójta Gminy Zduńska Wola.”

Należy podkreślić, że władze Gminy Zduńska Wola, aby zapewnić swoim mieszkańcom stały dostęp do jak największej liczby imprez kulturalnych i sportowych, organizuje swoje imprezy w różnych miejscowościach na terenie Gminy i w terminach nie kolidujących z imprezami organizowanymi przez Miasto Zduńska Wola i Powiat Zduńskowski.

5.1.4. Kultura

Na terenie Gminy działają liczne stowarzyszenia, które stanowią podstawę do działania dla zaangażowanych mieszkańców. Zaliczamy tutaj między innymi:

- koła gospodyń wiejskich działające już od ponad 130 lat,
- filie biblioteczne,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Podkowa”,
- Towarzystwo Przyjaciół Szkół Rolniczych w Wojsławicach,
- Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju Rolnictwa Ekologicznego,
- Izba Regionalna w Wojsławicach.

„**Lokalna Grupa Działania „Podkowa”** powstała w 2008 roku w ramach współpracy pomiędzy gminami Zduńska Wola i Zapolice. W roku 2010 dołączyło miasto i gmina Szadek.

Celem stowarzyszenia jest zaktywizowanie samorządów w działaniach na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Głównymi kierunkami działania są ochrona oraz promocja środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, rozwój turystyki oraz popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.

Towarzystwo Przyjaciół Szkół Rolniczych w Wojślawicach powstało w 1995 roku w celu integrowania absolwentów. Towarzystwo wspomaga działania dydaktyczne i wychowawcze szkół oraz pozyskiwanie funduszy z instytucji i organizacji pozarządowych.

Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju Rolnictwa Ekologicznego łączy osoby zainteresowane ochroną środowiska, rolnictwem ekologicznym i ekonomią. Do dorobku Stowarzyszenia możemy zaliczyć tworzenie pierwszego w Polsce szkolnego gospodarstwa ekologicznego, testowanie na gruncie polskim metod gospodarowania ekologicznego oraz zdobycie wielu nagród w ogólnopolskim konkursie „Agroprogram” realizowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju.

Corocznie na terenie Gminy organizowane są **imprezy kulturalne**:

- Festiwal Zdrowia,
- Festyn Recyklingowy,
- Polska biega,
- Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze,
- Dożynki Gminne,
- Mikołajkowy Turniej Młodzików,
- Turniej Sołectw,
- Wigilia dla mieszkańców Gminy Zduńska Wola.

Na terenie gminy działają **4 filie Miejskiej Biblioteki Publicznej** im. Jerzego Szaniawskiego w Zduńskiej Woli. Znajdują się one w miejscowościach: Annopole Stare, Janiszewice, Korczew, Krobanów. Z zasobów bibliotek mogą korzystać wszyscy mieszkańcy Gminy.

W eklektycznym dworcu w Wojślawicach znajduje się **Izba Regionalna**, posiadająca bogate zbiory etnograficzne m.in.: ekspozycje strojów i rzeźb ludowych, zachowane dawne wyposażenie i elementy wystroju izb mieszkalnych, warsztatów rzemieślniczych, a także ekspozycję tradycji i regionalnych zwyczajów obrzędowych.

5.1.5. Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Zduńska Wola jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**, który realizuje zadania własne Gminy w zakresie: udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i celowych, dożywianie

dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania te realizuje Ośrodek.

Do zadań GOPS należy również:

- ustalanie uprawnień, przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- przejmowanie środków Państwowego Funduszu Kombatantów i przyznawanie kombatantom i członkom ich rodzin doraźnej pomocy materialnej i okresowej pomocy materialnej,
- występowanie do sądu o wyrażenie zgody na umieszczenie osoby w domu pomocy.

Ośrodek realizuje swoje działania przy współpracy z istniejącymi instytucjami, organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, zakładami pracy, z zagranicą, osobami fizycznymi i innymi osobami prawnymi.

Tabela 11. Pomoc społeczna w Gminie Zduńska Wola

Pomoc społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2010r.	Stan na dzień 31.12.2011r.	Stan na dzień 31.12.2012r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	533	506	523
Z powodu ubóstwa	1	4	2
Z powodu bezrobocia	187	193	195
Z powodu niepełnosprawności	102	114	100
Z powodu długotrwałej choroby	41	34	32
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	48	38	38
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	1 008	985	970
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania zlecone gminy]	3 101	3 070	3 036
Liczba mieszkań socjalnych	1	3	3

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Ze świadczeń GOPS w 2012 roku korzystały 523 osoby, z tego 195 z powodu bezrobocia i 100 z powodu niepełnosprawności, co stanowi odpowiednio: 37% i 19% wszystkich osób korzystających z pomocy. Zarówno łączna liczba korzystających z pomocy Ośrodka, jak i łączna kwota świadczeń w 2012 roku, zmalała w porównaniu do roku 2010. Należy podkreślić, że oczekiwany w wyniku realizacji odpowiedniej strategii rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia na terenie Gminy i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy GOPS. Tym samym, Gmina będzie mogła

część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne cele związane z pomocą społeczną, lub wykorzystać zupełnie na inne cele (np. inwestycyjne).

W ramach GOPS funkcjonuje **Klub Integracji Społecznej**. Uczestnicy Klubu to ci, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu, znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Zadaniem Klubu Integracji Społecznej jest prowadzenie reintegracji w kilku wymiarach:

- wymiar społeczno - interpersonalny, rozumiany jako odbudowanie zniszczonych więzi, kształtowanie postaw aktywnych i współpracujących,
- wymiar kulturowy, rozumiany jako powrót do norm społecznie sankcjonowanych i uznawanych jako korzystne z punktu widzenia indywidualnej osoby, rodziny czy grupy wspólnotowej,
- wymiar duchowo - moralny oraz psychologiczny rozumiany jako odbudowywanie i dążenie do stosowania trwałego systemu wartości, zasad i reguł w codziennym życiu, rozwijaniu osobistych aspiracji, wyznaczenie sobie kierunków i celów życiowych,
- wymiar zawodowy, rozumiany jako przywracanie, nabywanie oraz poszukiwanie wyższych kwalifikacji zawodowych, aspirowanie do podnoszenia umiejętności zawodowych, poszukiwanie stałego zatrudnienia,
- wymiar obywatelski, rozumiany jako utożsamianie się z postawami współpracy i współodpowiedzialności wobec współmieszkańców danego lokalnego obszaru.

5.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Na atrakcyjne warunki do zamieszkania wpływa również bezpieczeństwo publiczne. Zadania związane z utrzymaniem porządku publicznego oraz z zapewnieniem bezpieczeństwa realizowane są przez podmioty odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa, w tym:

- Komenda Powiatowa Policji w Zduńskiej Woli,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Zduńskiej Woli oraz 14 OSP funkcjonujących na terenie Gminy w miejscowościach: Janiszewice (KSRG), Korczew (KSRG), Zborowskie (KSRG), Annopole Nowe, Czechy, Gajewniki, Izabelów, Miachałów, Piaski, Polków, Pratków, Wojsławice, Zamłynie, Rębieskie.

Na terenie Gminy działa Zarząd Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP oraz 14 jednostek ochotniczych straży pożarnych, typu „S”, posiadających na wyposażeniu samochody bojowe; w tym 3 jednostki należące do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Na terenie Gminy Zduńska Wola działa również 10 młodzieżowych drużyn pożarniczych.

Na przestrzeni lat 2010-2012 znacznie zmalała liczba wypadków w Gminie Zduńska Wola, co potwierdza polepszający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy.

5.2. Usługi komunalne

5.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIĄG

Obszar Gminy Zduńska Wola jest w 100% zwodociagowany.

Mieszkańców Gminy Zduńska Wola zaopatruje w wodę Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Zduńskiej Woli oraz JAN-POL sp.cyw. Mróz J., Więckowski J., Brych E., Mierzejewska M. z/s w Zduńskiej Woli.

Na koniec 2012 roku na obszarze Gminy Zduńska Wola funkcjonowała instalacja wodociągowa o łącznej długości 142 km prowadząca do 3 552 budynków mieszkalnych. Ilość dostarczonej wody wynosiła łącznie 362,625 dam³.

Tabela 12. Sieć wodociągowa w Gminie Zduńska Wola

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Stan na dzień 31.12.2012r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	142
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3552
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	362,625

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Gminne ujęcia wody znajdują się w Wojślawicach, Zborowskich, Rębieskich, Tymienicach, Krobanówku, Suchoczasach, Czechach i w Gajownikach, które eksploatuje Spółka JAN-POL w Zduńskiej Woli zaopatrując wodociągi wiejskie:

- Wojślawice o ustalonych zasobach eksploatacyjnych z w wysokości 42,00 m³/h,
- Zborowskie o ustalonych zasobach eksploatacyjnych z poziomu czwartorzędownego w wysokości 20,95 m³/h i z poziomu górnokredowego w wysokości 35 m³/h,
- Rębieskie o ustalonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 53,5 m³/h (2 studnie)
- Tymienice o ustalonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 46,3 m³/h,
- Krobanówek o ustalonych zasobach eksploatacyjnych z poziomu górnokredowego w wysokości 45,0 m³/h i 75,7 m³/h (2 studnie),
- Suchoczasy o ustalonych zasobach eksploatacyjnych z poziomu górnokredowego w wysokości 2x60 m³/h (2 otwory),
- Czechy o ustalonych zasobach eksploatacyjnych z poziomu górnokredowego w wysokości 134,0 m³/h i 45,0 m³/h, (2 otwory),

- SUW Gajewniki o ustalonych zasobach eksploatacyjnych z poziomu górnokredowego w wysokości 70 m³/h. Zaopatruje w wodę zakłady AVES oraz wsie: Gajewniki, Gajewniki Kolonia, Wymysłów.

KANALIZACJA

W Gminie Zduńska Wola na koniec 2012 roku długość czynnej kanalizacji sanitarnej wynosiła 49 km i obejmowała wsie: Ochraniew, Wymysłów, Opiesin, Maciejów, Janiszewice, Beniaminów, Tymienice, Izabelów, Andrzejów, Czechy i Wojślawice. Należy podkreślić, że Gmina Zduńska Wola jest jedną z wiodących Gmin w powiecie pod względem stopnia skanalizowania swojego obszaru.

Sieć kanalizacji sanitarnej odprowadza ścieki do miejskiej biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Tymienicach o przepustowości 10 100 m³/d oraz do biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków w Wojślawicach o przepustowości 74 m³/d. Osady ściekowe z oczyszczalni są wywożone poza teren Gminy i używane do nawożenia oraz do wytworzenia biogazu.

Tabela 13. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków w Gminie Zduńska Wola

Sieć kanalizacyjna		
Wyszczególnienie	Jedn. miary	Stan na dzień 31.12.2012r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	49
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	555
ścieki odprowadzone z budynków zamieszkałych	dm ³	442,511
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	b.d.
Oczyszczalnie ścieków		
Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość oczyszczalni ścieków	
Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Tymienicach	10 100 m ³ /d	
Oczyszczalnia w Wojślawicach	74 m ³ /d	

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Do prywatnych oczyszczalni ścieków należą: oczyszczalnia działająca przy zakładzie „AVES” SA w Gajewnikach (15 m³/d) oraz 58 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie w najbliższej przyszłości nie jest planowana rozbudowa sieci zbiorczej. Przy oczyszczalni ścieków w Tymienicach istnieje punkt zlewowy, gdzie są wywożone ścieki gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych.

W związku z tym, że sieć wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie, to Gmina

Zduńska Wola systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie. Należy podkreślić, że podłączenie do sieci wodociągowej jest zapewnione każdemu nowemu gospodarstwu domowemu. Natomiast rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje w pierwszej kolejności na obszarze Gminy o większych skupiskach mieszkańców, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie, oraz na terenach włączonych do aglomeracji Zduńska Wola, które zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych muszą zostać skanalizowane do końca 2015 roku. W przypadku terenów, gdzie podłączenie do sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalne, władze Gminy Zduńska Wola od 5 lat realizują program dotyczący budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Tym samym należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni się do rozwoju sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie w konsekwencji na dalszy wzrost jej atrakcyjności osadniczej. Z kolei w przypadku terenów inwestycyjnych konieczne będzie wcześniejsze uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-ściekową, co zachęci potencjalnych inwestorów do inwestowania na tym terenie.

5.2.2. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz. I tak:

- **zaopatrzenie w energię elektryczną** - sieć energetyczna zaspokaja teraźniejsze zapotrzebowanie mieszkańców, jest przygotowana na zwiększony pobór i pozostawia możliwość rozbudowy o kolejne pola linowe. Z kolei system zasilania Gminy liniami wysokiego i średniego napięcia (110 kV i 15 kV) w pełni zaspokaja teraźniejsze i przyszłościowe potrzeby energetyczne nawet przy założeniu znacznego tempa rozwoju społeczno – gospodarczego. W związku z tym, Gmina Zduńska Wola jest w stanie zapewnić zaopatrzenie w energię elektryczną dla nowych gospodarstw domowych oraz podmiotów gospodarczych. Na terenie Gminy zauważalne jest również stopniowe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na cele wytworzenia energii elektrycznej. Obecnie funkcjonuje elektrownie wiatrowa w miejscowości Wólka Wojsławska o mocy 0,6 MW, i została wydana jedna decyzja o warunkach zabudowy dla małej turbiny wiatrowej o mocy 2,5 kW w miejscowości Karsznice. Na koniec 2012 roku wpłynęły również 4 wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy dla farm fotowoltaicznych w miejscowościach: Tymienice, Czechy, Annopole Nowe oraz Zborowskie. Gmina przewiduje, iż produkcja energii elektrycznej w oparciu o odnawialne źródła energii naturalnej (słońce, źródła geotermalne) może być rozwijana w wybranych miejscach, jednak z wyłączeniem elektrowni wiatrowych. Możliwe jest, z wyłączeniem stref ochrony

konserwatorskiej, uruchomienie instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych na własne potrzeby jako przydomowe elektrownie wiatrowe lub kolektory słoneczne;

- **zaopatrzenie w gaz** – wprowadzie przez obszar Gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Łódź-Sieradz, to w chwili obecnej gazyfikacja Gminy Zduńska Wola z punktu widzenia obecnego dostawcy gazu jest nieopłacalna ekonomicznie ze względu na zbyt rozproszoną zabudowę oraz zbyt małą liczbę osób zainteresowanych podłączeniem do sieci gazowej. Należy jednak podkreślić, że potencjalny wzrost liczby mieszkańców Gminy Zduńska Wola w dłuższej perspektywie czasu może przyczynić się do rozbudowy sieci gazowej na terenie Gminy, co z pewnością zwiększy jej atrakcyjność osiedleńczą;
- **zaopatrzenie w energię ciepłą** - na terenie Gminy Zduńska Wola nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zarówno budynki jednorodzinne, jak zakłady usługowe i urzędy ogrzewane będą z indywidualnych kotłowni zasilanych gazem płynnym, olejem lub paliwami stałymi. W przypadku kiedy nastąpiłaby rozbudowa sieci gazowej w wyniku wzrostu liczby mieszkańców Gminy oraz wzrostu podmiotów gospodarczych (a tym samym wzrostu liczby osób i podmiotów zainteresowanych podłączeniem się do sieci gazowej), możliwe byłoby wykorzystanie gazu ziemnego nie tylko na cele bytowe, ale również do celów grzewczych. Gaz przewodowy jest bowiem jednym z najbardziej ekologicznych i komfortowych w użyciu nośników energii.

Analizując zaopatrzenie Gminy w energię należy stwierdzić, że największą niedogodnością w tym zakresie dla obecnych jak i potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców, jest brak dostępu do sieci gazowej. Główną przyczyną takiego stanu jest zbyt niski popyt, co czyni inwestycję nieopłacalną ekonomicznie z punktu widzenia przedsiębiorstwa gazowniczego. Brak dostępu do gazu sieciowego uniemożliwia z kolei wykorzystanie tego surowca jako ekologicznego źródła ogrzewania budynków mieszkalnych i gospodarczych. W związku z tym, aby uprawdopodobnić ewentualną gazyfikację, Gmina powinna podjąć działania zmierzające do wzrostu liczby jej mieszkańców oraz zachęcić zewnętrznych przedsiębiorców do inwestowania na tym terenie.

5.2.3. Infrastruktura komunikacyjna

Infrastrukturę drogową na terenie Gminy Zduńska Wola stanowią drogi:

- droga krajowa nr 12 (14) o długości 6,16 km na terenie Gminy,
- drogi powiatowe o łącznej długości 72 km,
- drogi gminne o długości około 75 km.

Drogi gminne w dużej części posiadają nawierzchnię bitumiczną, część z nich wymaga jednak remontu.

W chwili obecnej, największe znaczenie dla rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy Zduńska Wola, odgrywa droga krajowa nr 12/14, która zapewnia doskonałe połączenie z pobliskimi miastami: Zduńska Wola, Łask i Sieradz.

Najpoważniejszym problemem w zakresie infrastruktury drogowej jest duży udział dróg powiatowych zlokalizowanych na terenie Gminy, co znacznie utrudnia działania Gminy w kierunku poprawy ich jakości. Zdaniem mieszkańców Gminy, większość dróg powiatowych wymaga pilnej naprawy. Pomimo, iż modernizacja dróg powiatowych leży po stronie powiatu, to Gmina Zduńska Wola w celu poprawy warunków życia swoich mieszkańców i zwiększenia atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy, przyspiesza działania modernizacyjne ze strony powiatu zduńskowolskiego partycypując w kosztach ich remontu.

Budowa nowych dróg, obok bieżącej konserwacji i remontów istniejących szlaków komunikacyjnych, będzie wpływała pozytywnie na rozwój Gminy.

Tabela 14. Drogi powiatowe na terenie Gminy Zduńska Wola (stan na dzień 31.12.2012 r.)

Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)
4901E (Czartki – Annopole)	2,5
4914E (Boczki – Zduńska Wola)	11,8
4902E (Zamłynie - Kromolin)	4
1762E (Męcka Wola – Wielka Wieś)	13,7
4903E (Grzybów - Izabelów)	11,7
4904E (Annopole Nowe – Suchoczasy)	6,3
4905E (Tymienice – Zduńska Wola)	0,9
4907E (Zduńska wola – Wielka Wieś)	8,4
4906E (Janiszewice – Gajewniki)	4,9
4908E (Piaski – Paprotnia)	7,2

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Tabela 15. Drogi gminne na terenie Gminy Zduńska Wola (stan na dzień 31.12.2012 r.)

Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Nawierzchnia	Stan techniczny drogi
119051E (Zborowskie Laskowiec)	1,66	-bitumiczna	Stan zadawalający
119052E (Rębieskie Stare – Rębieskie Kolonia- Pratków)	4,14	- bitumiczna	Stan niezadawalający
		- gruntowa	
119053E (Rębieskie Stare)	0,86	- bitumiczna	Stan zadawalający
119054E (Rębieskie Kolonia)	1,09	- bitumiczna	Stan zadawalający
119055E (Wojślawice – Wólka Wojsławska)	1,6	- bitumiczna	Stan zadawalający

119056E (Suchoczasy – Mostki-Stara Wieś)	5,96	- bitumiczna	Stan niezadawalający
		- gruntowa	
119057E (Czechy – Izabelów)	1,22	- gruntowa	Stan zadawalający
119058E (Korczew)	1,13	- bitumiczna	Stan zadawalający
119354E (Opiesin-Suchoczasy)	3,67	- bitumiczna	Stan niezadawalający
		- gruntowa	
119059E (Janiszewice – Beniaminów)	1,36	- bitumiczna	Stan zadawalający
119060E (Dionizów – Gajewniki – Ostrówek)	9,57	- bitumiczna	Stan niezadawalający
		- gruntowa	
119061E (Henryków - Biały Ług– Kolonia Krobanów)	3,38	- bitumiczna	Stan zadawalający
119062E (Biały Ług – Krobanów – Michałów)	3,03	- bitumiczna	Stan zadawalający
119063E (Czechy – Czechy II)	2,28	- bitumiczna	Stan zadawalający
119064E (Czechy – Ogrodzisko)	1,98	- bitumiczna	Stan zadawalający
119065E (Opiesin)	1,28	- bitumiczna	Stan zadawalający
119066E (Maciejów –Opiesin)	1,28	- bitumiczna	Stan zadawalający
119067E (Karolew)	1,1	- bitumiczna	Stan zadawalający
119068E (Wojśławice)	1,18	- bitumiczna	Stan zadawalający
119069E (Tymienice)	2,36	- bitumiczna	Stan zadawalający
119070E (Janiszewice – Karolew – Suchoczasy)	2,32	- bitumiczna	Stan zadawalający
119071E (Czechy I)	2,16	- bitumiczna	Stan niezadawalający
119072E (Ochraniew – Wymysłów)	1,08	- bitumiczna	Stan zadawalający
114260E (Polków – Czechy I – Andrzejów – Izabelów Mały)	6,7	- bitumiczna	Stan zadawalający
119073E (Piaski)	1,85	- bitumiczna	Stan zadawalający
		- gruntowa	
119074E (Poręby)	1,83	- bitumiczna	Stan zadawalający
119075E (Czechy)	0,74	- bitumiczna	Stan zadawalający
119076E (Czechy)	0,22	- bitumiczna	Stan zadawalający
119077E (Izabelów)	0,37	- bitumiczna	Stan zadawalający
119078E (Izabelów)	0,33	- bitumiczna	Stan zadawalający
119080E (Wojśławice)	0,35	- bitumiczna	Stan zadawalający
119081E (Kłady – Dionizów)	1,39	- bitumiczna	Stan zadawalający
		- gruntowa	
119082E (Gajewniki)	0,88	- bitumiczna	Stan zadawalający
119083E (Henryków)	0,82	- bitumiczna	Stan zadawalający
119084E (Krobanów)	0,37	- bitumiczna	Stan zadawalający

119085E (Michałów)	1,81	- bitumiczna	Stan zadawalający
119086E (Karsznice)	0,6	- bitumiczna	Stan zadawalający
119087E (Karsznice)	0,44	- bitumiczna	Stan zadawalający
119088E (Czechy)	0,76	- bitumiczna	Stan zadawalający
		- gruntowa	

Źródło: Urząd Gminy Zduńska Wola

Na terenie Gminy w miejscowościach: Czechy, Izabelów, Janiszewice, Tymienice, Poręby, Wojsławice i Suchoczasy znajdują się zarówno **chodniki** jak **ścieżki rowerowe**. Dodatkowo, chodniki występują również w miejscowościach: Krobanów, Michałów i Opiesin. Aby zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego mieszkańcom Gminy, planuje się dalszą rozbudowę chodników i ścieżek rowerowych na terenie Gminy.

Na terenie Gminy Zduńska Wola zapewniony jest również dostęp do **komunikacji kolejowej**, którą tworzą:

- pierwszorzędna linia nr 14 Łódź Kaliska – Ostrów Wielkopolski – Żagań – Zasięki,
- magistralna linia nr 131 Chorzów Batory – Tczew (tzw. „magistrala węglowa Śląsk – Porty”).

Infrastruktura komunikacyjna to również **transport publiczny**. Obecnie, Gmina Zduńska Wola zapewnia obsługę autobusową umożliwiającą połączenie z pobliskimi miastami głównie dzięki liniom podmiejskim Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Zduńskiej Woli, a także dzięki liniom PKS Oddział w Zduńskiej Woli oraz przedsiębiorców prywatnych. Linie są prowadzone wzdłuż drogi krajowej i większości dróg powiatowych. Oferta autobusowa jest dostosowana do istniejącego zapotrzebowania. Układ linii i przystanków zapewnia dobrą dostępność dla większości obszarów gminy, jednak część zabudowy znajduje się poza zasięgiem bezpośredniej obsługi komunikacją autobusową (np. Zborowskie i Laskowiec).

5.2.4. Mieszkalnictwo

Obszar Gminy Zduńska Wola graniczący z miastem ma charakter podmiejski i dominuje tam zabudowa jednorodzinna oraz skoncentrowane są najliczniej zakłady produkcyjno-usługowe. Wzdłuż dróg gminnych i powiatowych zabudowa ma charakter zabudowy zwartej – ulicówki lub luźnej – rzędówki. We wsiach bardziej oddległych od miasta dominuje zabudowa zagrodowa złożona z budynków mieszkalnych, budynków inwentarskich (np. obór, chlewni, stajni), składowych (stodół), szklarni i budynków gospodarczych (garaży, składów itp.).

Zgodnie z danymi GUS, w 2010 roku na terenie Gminy Zduńska Wola były 3 413 mieszkania, na które składało się 13 236 izb o łącznej powierzchni 273 986 m². Gmina

posiadała w 2007 roku 38 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni użytkowej 1 916 m², które były przeznaczone pod wynajem.

Na terenie Gminy Zduńska Wola dominuje zabudowa jednorodzinna, której rozwój związany jest bezpośrednio z napływem nowych mieszkańców oraz atrakcyjną ceną działek budowlanych w stosunku do cen na terenie Miasta Zduńska Wola. Obecnie na terenie Gminy wzdłuż głównych szlaków drogowych (zwłaszcza drogi krajowej nr 12/14) znajdują się tereny posiadające bezpośredni dostęp do infrastruktury technicznej (dróg, sieci energetycznej, wodociągów i w niektórych przypadkach kanalizacji), które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz gospodarczą (również ze względu na duże natężenie ruchu na tej drodze). Koncentracja zabudowy mieszkaniowej na tych terenach będzie efektywna finansowo zarówno dla Gminy jak i potencjalnych mieszkańców. Należy zatem zakładać, że prognozowany wzrost liczby mieszkańców Gminy będzie skutkował wzrostem zapotrzebowania na te działki.

6. Partnerstwa Gminy Zduńska Wola

Gmina Zduńska Wola realizując zadania własne, jak również inne zadania inwestycyjne, współpracuje z innymi podmiotami sektora publicznego, z którymi zawarła umowy partnerskie.

1) **Umowa partnerska** na rzecz realizacji projektu: „Razem dla ekologii” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna;

- partnerzy: Gmina i Miasto Szadek, Gmina Zduńska Wola, Gmina Burzenin, Gmina Wodzierady, Gmina Zapolice;
- przedmiot umowy: przedmiotem projektu jest opracowanie i wdrożenie wspólnych standardów świadczenia usług komunalnych najwyższej jakości w obszarze gospodarowania odpadami zgodnie z ustawą z dnia 1 lipca 2011 r., wdrożenie systemu monitorowania jakości świadczenia tych usług oraz strategii edukacji proekologicznej mieszkańców gmin. W ramach projektu planowane są:
 - konsultacje społeczne, dyżury ekspertów dla wyjaśnienia wątpliwości,
 - zakup oprogramowania komputerowego umożliwiającego wdrożenie opracowanego modelu,
 - dwa duże wydarzenia promocyjne dla mieszkańców gmin, konkursy z nagrodami związane z segregacją i wiedzą ekologiczną, prezentacje, zbiórka odpadów, porady ekspertów,
 - akcje promocyjno-informacyjne w szkołach (konkursy, lekcje proekologiczne),

- spotkania informacyjne w sołectwach, gdzie prezentowany będzie wybrany model i korzyści z niego płynące, na spotkanie zaproszeni zostaną przedstawiciele dużych organizacji proekologicznych;
 - termin realizacji projektu (funkcjonowania partnerstwa): 2013-2014;
- 2) **Umowa partnerstwa** w sprawie przygotowania i realizacji projektu pn. „Wyznaczenie miejskiego obszaru funkcjonalnego o charakterze transportowo-przemysłowym na terenie Powiatu Zduńskowolskiego i Powiatu Łaskiego wokół węzła drogi ekspresowej S8 Zduńska Wola Karsznice oraz magistrali kolejowej Śląsk – Porty” w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna;
- partnerzy: Powiat Zduńskowolski, Miasto Zduńska Wola, Gmina Zduńska Wola, Powiat Łaski, Gmina Sędziejowice;
 - przedmiot umowy partnerskiej: realizacja projektu będzie podzielona na 2 fazy:
 - I faza – opracowanie dokumentów koncepcyjnych, w tym:
 - opracowanie planu rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego projektem,
 - opracowanie koncepcji zagospodarowania obszaru funkcjonalnego, wynikającej z planu rozwoju obszaru funkcjonalnego,
 - opracowanie założeń do zmiany bądź opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego dla całości obszaru funkcjonalnego objętego projektem, wraz z prognozami skutków finansowych oraz prognozami oddziaływania na środowisko społeczne i naturalne;
 - II faza – opracowanie dokumentów wykonawczych będących wynikiem fazy I, w tym:
 - opracowanie studium wykonalności, jako dokumentu planistycznego ze szczególnym uwzględnieniem możliwości poprawy skomunikowania wyznaczonego obszaru funkcjonalnego oraz prognozą finansową dotyczącą skuteczności zastosowania możliwych rozwiązań wskazanych w koncepcji zagospodarowania obszaru funkcjonalnego,
 - opracowanie dokumentacji do celów przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - opracowanie dokumentacji do celów projektowych,
 - opracowanie dokumentacji służącej do opisu przedmiotu zamówienia na wykonanie robót budowlanych, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia na budowę,
 - opracowanie kosztorysów inwestorskich na wykonanie planowanych robót budowlanych;

- niezależnie od realizacji zakresu rzeczowego fazy I i II, w toku realizacji projektu będą równolegle prowadzone następujące działania:
 - działania informacyjne i promocyjne dotyczące realizacji projektu kierowane do opinii publicznej, informujące o finansowaniu projektu przez Unię Europejską,
 - przeprowadzenie konsultacji społecznych wśród mieszkańców bezpośredniej strefy oddziaływania projektowanego obszaru funkcjonalnego,
 - działania związane z zarządzaniem projektem obejmujące jego rozliczenie, sprawozdawczość, monitoring i ewaluację;
 - termin realizacji projektu (funkcjonowania partnerstwa): 2013-2014.
- 3) **Umowa partnerstwa** w sprawie przygotowania i realizacji projektu pn. „Integracja społeczno-gospodarcza obszaru funkcjonalnego Doliny Rzeki Warty” w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna;
- partnerzy: Powiat Zduńskowolski, Miasto Zduńska Wola, Gmina Zduńska Wola, Gmina Zapolice, Miasto Sieradz, Gmina Sieradz;
 - przedmiot Umowy Partnerskiej: realizacja projektu będzie podzielona na 2 fazy:
 - I faza – opracowanie dokumentów koncepcyjnych, w tym:
 - opracowanie planu rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego projektem,
 - opracowanie koncepcji zagospodarowania obszaru funkcjonalnego, wynikającej z planu rozwoju obszaru funkcjonalnego;
 - II faza – opracowanie dokumentów wykonawczych będących wynikiem fazy I, w tym opracowanie studium wykonalności, jako dokumentu planistycznego ze szczególnym uwzględnieniem możliwości poprawy skomunikowania wyznaczonego obszaru funkcjonalnego oraz prognozą finansową dotyczącą skuteczności zastosowania możliwych rozwiązań wskazanych w koncepcji zagospodarowania obszaru funkcjonalnego;
 - niezależnie od realizacji zakresu rzeczowego fazy I i II, w toku realizacji projektu będą równolegle prowadzone następujące działania:
 - działania informacyjne i promocyjne dotyczące realizacji projektu kierowane do opinii publicznej, informujące o finansowaniu projektu przez Unię Europejską,
 - przeprowadzenie konsultacji społecznych wśród mieszkańców bezpośredniej strefy oddziaływania projektowanego obszaru funkcjonalnego,
 - działania związane z zarządzaniem projektem obejmujące jego rozliczenie, sprawozdawczość, monitoring i ewaluację;
 - termin realizacji projektu (funkcjonowania partnerstwa): 01.01.2014 r. – 30.06.2015 r.

Oprócz 2 ww. partnerstw zawartych z poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego w ramach wyznaczenia obszarów funkcjonalnych, Gmina Zduńska Wola współpracuje w ramach partnerstwa z Miastem **Lőrinci** położonym na Węgrzech, w Komitecie Heves. Akt i umowa o współpracy partnerskiej zostały podpisane 14 grudnia 2007 r. Dokument o partnerstwie zakłada:

- wspieranie kontaktów pomiędzy mieszkańcami obu samorządów,
- wymianę kulturalną,
- wymianę młodzieżową,
- współpracę szkół,
- wymianę sportową,
- wspieranie gospodarki i turystyki w ramach komunalnych kompetencji.

Należy podkreślić, że partnerstwo Gminy Zduńska Wola z innymi podmiotami sektora publicznego jest szansą dla rozwoju samej Gminy, jak i całego regionu. Dzięki partnerstwom możliwe będzie zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy poprzez wspólne realizowanie niektórych projektów technicznych i społecznych. Partnerstwo umożliwia bowiem osiągnięcie korzyści z realizacji danej inwestycji przy znacznie mniejszych nakładach (w ramach projektów partnerskich, koszty projektu rozkładają się proporcjonalnie na każdego z partnerów).

7. Analiza budżetu Gminy Zduńska Wola

7.1. Dochody budżetu Gminy Zduńska Wola

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Zduńska Wola w latach 2008 – 2012 przedstawiono w tabeli 16.

Tabela 16. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	24 873 544,62	26 598 077,78	29 264 184,86	28 192 402,62	32 675 016,75
majątkowe	755 018,89	2 168 273,38	1 874 929,68	143 827,53	2 928 616,06
bieżące	24 118 525,73	24 429 804,40	27 389 255,18	28 048 575,09	29 746 400,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Struktura dochodów Gminy Zduńska Wola na przestrzeni analizowanych lat wykazuje tendencję wzrostową (oprócz roku 2011, gdzie nastąpił spadek dochodów Gminy w stosunku do roku poprzedniego). Od 2008 r. nastąpił wzrost dochodów Gminy Zduńska Wola o 31,36%. Udział **dochodów bieżących** w 2008 r. wyniósł 96,96%, w 2009 – 91,85%, w 2010 r. – 93,59%, w 2011 – 99,49%, a w roku 2012 – 91,04%. Dochody bieżące są

źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Zduńska Wola zauważalne jest także występowanie co roku niewielkiej kwoty **dochodów majątkowych**, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizując strukturę dochodów Gminy Zduńska Wola z podziałem na ich rodzaj, to największy udział w analizowanym okresie stanowiła subwencja ogólna (za wyjątkiem lat 2010 i 2012, kiedy to największy udział stanowiły dochody własne gminy).

Tabela 17. Dochody Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
dochody własne	9 359 609,95	8 730 279,16	11 529 581,76	11 163 397,68	12 616 378,31
subwencja ogólna	10 383 141,00	11 189 939,00	11 368 369,00	11 879 960,00	12 463 600,00
dotacja ogółem	5 130 793,67	6 677 859,62	6 366 234,10	5 149 044,94	7 595 038,44
DOCHODY OGÓŁEM	24 873 544,62	26 598 077,78	29 264 184,86	28 192 402,62	32 675 016,75

Źródło: Dane GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Zduńska Wola ulegała wahaniom, jednakże w latach 2008-2012 odnotowano ponad 14% wzrost dochodów własnych. Największy procentowy spadek dochodów własnych odnotowano z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych oraz z dochodów majątkowych. Z kolei w analizowanym okresie największy procentowy wzrost dochodów własnych odnotowano z tytułu: pozostałych dochodów własnych, podatku od środków transportowych oraz podatku leśnego.

Tabela 18. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Zduńska Wola [zł]

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012
WPŁYWY Z OPŁAT I PODATKÓW	5 361 804,39	5 304 160,44	7 654 293,26	6 141 314,72	6 935 431,68
podatek rolny	499 618,30	498 609,00	356 760,00	406 482,00	588 759,00
podatek leśny	65 042,60	67 559,80	60 365,30	68 331,30	82 551,70
podatek od nieruchomości	3 354 741,50	3 184 981,00	3 241 121,00	3 515 561,00	3 610 656,00
podatek od środków transportowych	137 903,00	154 004,00	160 410,00	172 938,00	188 133,00
podatek od ccp	209 536,18	263 382,48	194 251,94	265 374,97	181 600,04
wpływy z opłaty skarbowej	17 644,00	20 539,00	20 421,50	22 070,00	19 081,00
dochody z majątku	279 578,44	196 064,98	159 577,75	256 759,75	266 474,39
wpływy z usług	296 391,60	212 225,90	288 941,25	338 087,87	340 007,53
pozostałe dochody własne	501 348,77	706 794,28	3 172 444,52	1 095 709,83	1 658 169,02

Źródło: Dane GUS

Tabela 19. Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Zduńska Wola w latach 2008-2012 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012
od osób fizycznych	3 904 763,00	3 381 321,00	3 788 740,00	4 827 732,00	5 519 130,00
od osób prawnych	93 042,56	44 797,72	86 548,50	194 350,96	161 816,63
razem	3 997 805,56	3 426 118,72	3 875 288,50	5 022 082,96	5 680 946,63

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Zduńska Wola w 2012 r. miały podatki stanowiące dochód państwa od osób fizycznych. Udział ten wyniósł 43,75%. Równie wysoki udział stanowiły wpływy z tytułu podatku od nieruchomości (tj. 28,62%). Należy podkreślić, że Gmina Zduńska Wola może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

W 2012 r. wpływy z tytułu: podatku rolnego, podatku od czynności cywilno-prawnych, opłaty skarbowej, usług, a także dochody z majątku oraz udział w podatkach stanowiących dochód państwa od osób prawnych stanowiły mniej niż 2% dochodów Gminy ogółem. Gmina jednak może wpływać na wzrost podatku od osób prawnych tworząc korzystne warunki do podejmowania działalności gospodarczej, by na jej terytorium powstało jak najwięcej podmiotów gospodarczych. Działania zachęcające potencjalnych przedsiębiorców mogą obejmować promocję Gminy jako dobrego miejsca do rozwoju przedsiębiorczości, a także działania związane z uzbrajaniem terenów pod inwestycje.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej stanowiły w roku 2008 – 41,74% ogółu dochodów Gminy Zduńska Wola, zaś w roku 2012 – 38,14%. Ponad 72,67% subwencji stanowi subwencja oświatowa.

Tabela 20. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012 [zł]

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012
część oświatowa subwencji ogólnej	7 427 198,00	7 869 036,00	8 113 126,00	8 432 852,00	9 057 125,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	48 910,00	0,00	0,00	32 571,00
część równoważąca subwencji ogólnej	14 129,00	0,00	0,00	0,00	0,00
część wyrównawcza subwencji ogólnej	2 941 814,00	3 271 993,00	3 255 243,00	3 447 108,00	3 373 904,00
Razem	10 383 141,00	11 189 939,00	11 368 369,00	11 879 960,00	12 463 600,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Dotacje

W perspektywie lat 2008-2012 wysokość dotacji celowych w strukturze dochodów Gminy Zduńska Wola zmniejszyła się o ok. 15%. Należy również zauważyć, udział dotacji ogółem w dochodach Gminy Zduńska Wola zwiększył się w analizowanym okresie o 2,61 p.p.

Tabela 21. Dotacje w budżecie Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012
dotacje ogółem [zł]	5 130 793,67	6 677 859,62	6 366 234,10	5 149 044,94	7 595 038,44
dotacje celowe [zł]	5 130 793,67	5 692 458,83	5 731 011,47	4 166 322,43	4 330 775,20
pozostałe [zł]	-	985 400,79	635 222,63	982 722,51	3 264 263,24
% udział w dochodach	20,63%	25,11%	21,75%	18,26%	23,24%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

7.2. Wydatki budżetu Gminy Zduńska Wola

W latach 2008-2012 wydatki Gminy Zduńska Wola wzrosły o prawie 27%. Największy udział stanowią **wydatki bieżące** (ponad 88% w 2012 r.), które przeznaczone są na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2008-2012 można zaobserwować systematyczny wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- realizowaniem przez Gminę Zduńska Wola nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,

- pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.).

Należy zauważyć, że oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy występują również **wydatki majątkowe**, wynikające z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy Zduńska Wola. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 22. Wydatki Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem [zł]	23 309 568,79	32 106 150,28	32 834 488,19	31 238 827,53	29 584 857,63
majątkowe [zł]	5 131 141,38	11 970 260,61	9 863 345,75	6 306 217,78	3 535 022,54
% udział w. majątkowych	22,01%	37,28%	30,04%	20,19%	11,95%
bieżące [zł]	18 178 427,41	20 135 889,67	22 971 142,44	24 932 609,75	26 049 835,09
% udział w. bieżących	77,99%	62,72%	69,96%	79,81%	88,05%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

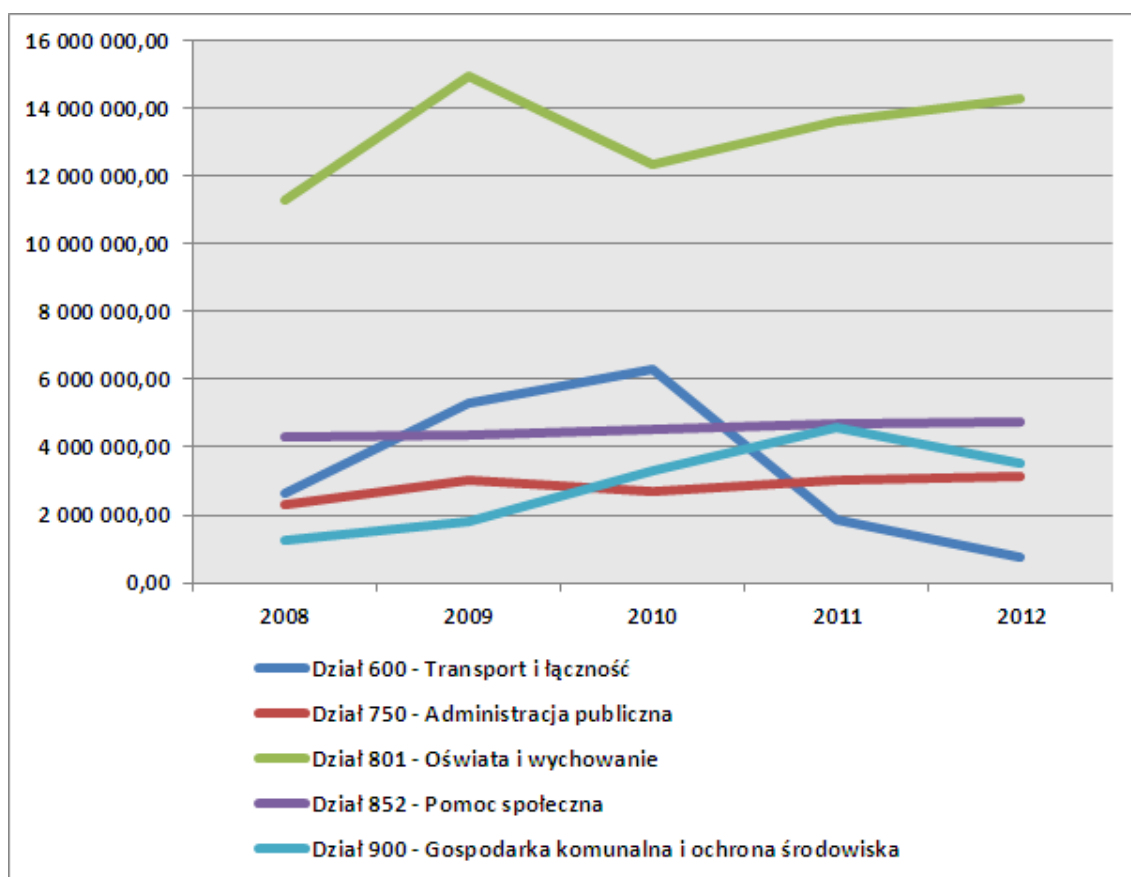
Tabela 23. Struktura wydatków Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012 [zł]

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	126 181,75	255 238,91	261 240,52	225 087,43	185 799,73
Dział 020 - Leśnictwo	3 090,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 600 - Transport i łączność	2 666 854,82	5 307 071,90	6 281 748,72	1 858 830,49	777 972,91
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	301 568,92	188 522,65	214 891,03	244 556,44	250 036,13
Dział 710 - Działalność usługowa	58 631,48	20 134,70	405,00	0,00	50 903,37
Dział 750 - Administracja publiczna	2 317 242,29	3 032 658,33	2 715 619,54	3 010 604,91	3 146 522,66
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 604,00	20 115,00	47 199,99	20 964,00	1 938,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	236 975,96	490 719,60	725 074,18	802 181,70	377 103,88
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	53 820,91	53 496,26	45 690,71	48 714,38	0,00
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	65 007,62	94 478,60	344 529,15	545 120,43	674 713,83
Dział 801 - Oświata i wychowanie	11 279 225,79	14 939 606,19	12 341 867,85	13 647 677,98	14 282 490,32

Dział 851 - Ochrona zdrowia	90 846,66	78 667,38	60 897,38	75 385,41	83 234,55
Dział 852 - Pomoc społeczna	4 313 581,49	4 334 038,06	4 514 847,74	4 672 964,98	4 723 556,18
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	65 994,99	184,40	0,00	0,00	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	306 976,02	278 239,50	390 913,42	878 867,54	443 509,24
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 274 472,54	1 821 834,35	3 326 617,55	4 602 312,46	3 527 425,82
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	77 000,00	156 122,57	197 999,23	412 347,81	332 807,58
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	70 493,55	1 035 021,88	1 364 946,18	193 211,57	726 843,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 3. Wybrane wydatki w latach 2008-2012 [zł]

Źródło: Opracowanie własne

Analizując strukturę wydatków Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012 można zauważyć następujące relacje:

- od 2010 roku wydatki ogółem Gminy Zduńska Wola systematycznie maleją, jednakże w okresie 2008-2012 nastąpił wzrost wydatków Gminy o ok. 27%;

- w całym analizowanym okresie największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania – w 2012 r. wydatki te stanowiły 48,3% wszystkich wydatków. Biorąc pod uwagę wysokość subwencji oświatowej oraz poziom wydatków w dziale „Oświata i wychowanie” należy stwierdzić, że cała część dochodów z tytułu subwencji pokrywa wydatki związane z wynagrodzeniami pracowników oświaty, natomiast pozostałe wydatki spoczywają na organie prowadzącym, czyli na Gminie Zduńska Wola.

Tabela 24. Wysokość subwencji oświatowej i wydatków na oświatę na terenie Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012 [zł]

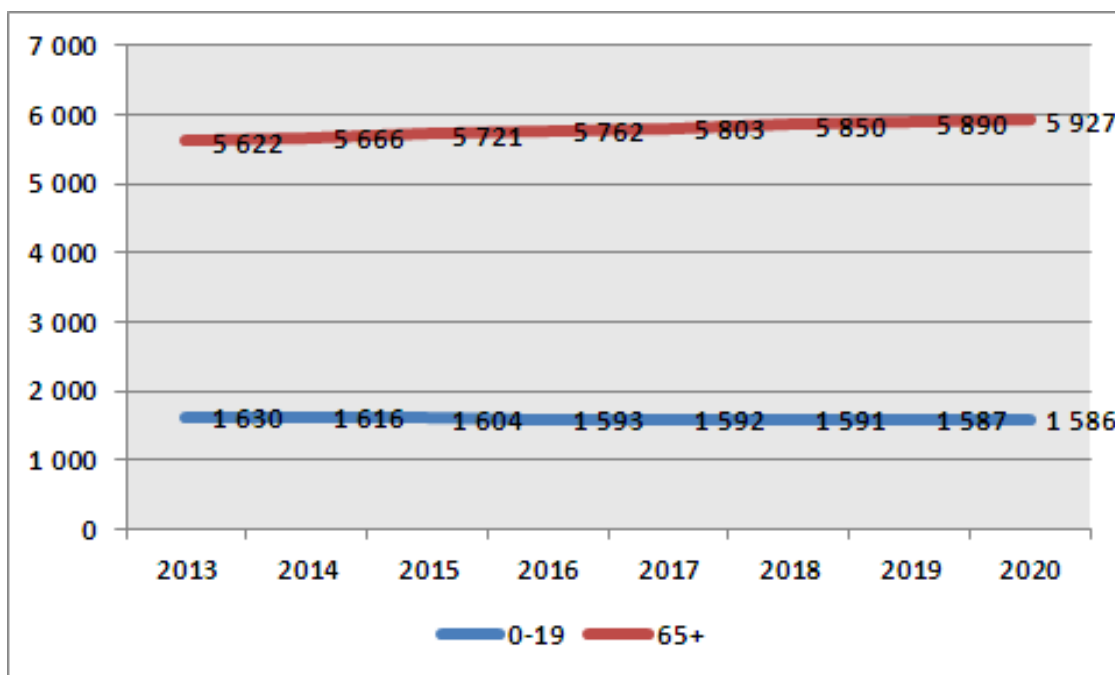
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
subwencja oświatowa	7 427 198,00	7 869 036,00	8 113 126,00	8 432 852,00	9 057 125,00
wydatki na oświatę	11 279 225,79	14 939 606,19	12 341 867,85	13 647 677,98	14 282 490,32
Różnica	-3 852 027,79	-7 070 570,19	-4 228 741,85	-5 214 825,98	-5 225 365,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wydatki na oświatę związane są głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków wpłynie niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy, nad którym to pracuje intensywnie już od kilku lat. W związku z tym, w dłuższym okresie należy dążyć do zwiększenia subwencji oświatowej poprzez zwiększenie liczby uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy. Wzrost liczby uczniów nastąpi w wyniku zwiększenia atrakcyjności Gminy pod względem osadnictwa. W wyniku migracji na teren Gminy wzrośnie m.in. liczba dzieci, a każdy uczeń to dodatkowe dochody dla Gminy z tytułu subwencji oświatowej;

- na uwagę zasługuje również zwiększająca się od 2009 r. kwota wydatków na potrzeby opieki społecznej. Udział tej grupy wydatków w 2012 r. wzrósł o ok. 10% w stosunku do 2008 r. co wynikało m.in. ze zmiany przepisów prawa (m.in. Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która to doprowadziła do zwiększenia potencjalnej liczby beneficjentów świadczeń alimentacyjnych). Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tych wydatków były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin. Ponadto, analizując zachodzące zmiany demograficzne należy zakładać, że udział tej grupy wydatków w ogólnej kategorii wydatków będzie wykazywał w dłuższym okresie czasu tendencję rosnącą. Należy również zauważyć, że wydatki na opiekę społeczną są drugimi co do wielkości wydatkami Gminy Zduńska Wola, które w 2012 r. stanowiły prawie 16% całkowitych wydatków Gminy;

Wykres 4. Prognoza ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Zduńska Wola [osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

- wydatki na administrację publiczną w 2012 r. stanowiły prawie 11% wydatków ogółem Gminy,
- coraz więcej środków przeznacza się w dziedzinach tj. gospodarka komunalna, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego oraz kultura fizyczna i sport;
- coraz mniej środków przeznacza się na dział „transport i łączność”, które wykorzystywane są m.in. na utrzymanie dróg gminnych. Zgodnie z opinią mieszkańców Gminy i pozostałych interesariuszy, infrastruktura drogowa została wskazana jako najpilniejsza potrzeba inwestycyjna Gminy w perspektywie do 2020 r.

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005-2011 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do zmian tych należą m.in.:

- nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., nakłada na jednostki samorządu terytorialnego wiele nowych zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wprowadza przede wszystkim nowe kategorie pracowników samorządowych – asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niejasne sformułowania użyte w ustawie stawiają pod znakiem zapytania obligatoryjność zatrudniania w gminach

asystentów rodziny. Ponadto, ustawa nakłada na gminę liczne zadania własne, których realizacja wymaga znacznych środków finansowych. Szczegółowe ich wyliczenie określa dział VI ustawy. Od 1 stycznia 2012 r. do zadań własnych każdej gminy należy także:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
 - tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- zwiększenie obowiązkowej składki rentowej o 2% po stronie pracodawcy. Podwyżkę tych kosztów samorząd musi sfinansować sam;
 - wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 7% w 2011 r. i o 3,85% w 2012 r. Subwencja oświatowa nie pokrywa w całości podwyżek, co oznacza dla budżetu Gminy Zduńska Wola konieczność dopłat z własnego budżetu;
 - dodatkowe koszty związane m.in. z systemem ZMOKU (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych) lub z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
 - ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23) wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dotyczącym m.in. gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów);
 - ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, której rozdział 16 mówi, że koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

Gmina Zduńska Wola (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Zduńska Wola (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, opieki społecznej oraz gospodarka komunalna), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

7.3. Wynik budżetów Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012

W tabeli 25 przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego lub nadwyżki budżetowej.

Tabela 25. Wyniki budżetów Gminy Zduńska Wola w latach 2008-2012 [zł]

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody	24 873 544,62	26 598 077,78	29 264 184,86	28 192 402,62	32 675 016,75
Wydatki	23 309 568,79	32 106 150,28	32 834 488,19	31 238 827,53	29 584 857,63
Wynik	1 563 975,83	-5 508 072,50	-3 570 303,33	-3 046 424,91	3 090 159,12

Źródło: GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu w latach 2009-2011 Gmina Zduńska Wola osiągała deficyt budżetowy, natomiast w latach 2008 i 2012 powstała nadwyżka budżetowa, w której dochody Gminy znacznie przewyższały jej wydatki.

7.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwe wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Od roku 2008 Gmina Zduńska Wola aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Zduńska Wola przy wykorzystaniu środków własnych jak i zewnętrznych, prezentuje tabela 26.

Tabela 26. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Zduńska Wola w latach 2007-2013

Lp.	Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość całkowita inwestycji	Wartość uzyskanego dofinansowania
Projekty współfinansowane z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013				
1	„Edukacja oddolną inicjatywą mieszkańców LGD "Podkowa"	2008	49 869,29	49 869,29
2	„Przedszkolaki w krainie sztuki"	2009	49 789,49	49 789,49
3	„Integracja to fajna zabawa!"	2009	36 412,94	36 412,94
4	„Moda na sport - aktywna integracja mieszkańców Gminy Zduńska Wola"	2009	42 702,83	42 702,83
5	„Mówię poprawnie - przygoda z logopedią"	2009	49 994,54	49 994,54
6	„Chcę poprawnie czytać i pisać"	2009-2010	49 993,58	49 993,58
7	„Chcę być zdrow - wybieram ruch"	2009	43 762,20	43 762,20
8	„I Ty możesz zostać Omnibusem"	2009-2010	290 499,62	290 499,62
9	„Nauka, zabawa - wspólna sprawa"	2009	49 939,08	49 939,08
10	„Bliżej sukcesu, bliżej gwiazd !"	2010-2011	310 743,10	310 743,10
Projekty współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2007-2013				
12	„Wsparcie systemu ratowniczo - gaśniczego w Gminie Zduńska Wola poprzez zakup samochodu ratowniczo – gaśniczego"	czerwiec 2008 - lipiec 2009	639 860, 00	516 169,89
13	„Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa łódzkiego poprzez przebudowę infrastruktury transportowej Północ – Południe w powiecie zduńskowolskim i łaskim"	2010-2011	82 126 483,00	53 335 568,00 zł Udział finansowy Gminy Zduńska Wola w projekcie wynosi ogółem 1 127 035,58 zł.
Projekty współfinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013				
15	„Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi Janiszewice - Ochraniew - Wymysłów"	2010-2012	6 613 299,50	2 601 018,00
16	„Gmina w obiektywie - wydanie folderu promocyjnego Gminy Zduńska Wola wraz z mapą turystyczną "	2010	16 396,00	10 010,00
17	„Zorganizowanie spotkania wigilijnego dla aktywnych mieszkańców Gminy Zduńska Wola oraz osób samotnych i bezdomnych"	2010-2011	16 817,16	11 217,27
18	„Leksykon sołectw Gminy Zduńska Wola"	2010-2011	30 035,00	17 885,00
19	"Budowa ogólnodostępnych placów zabaw na terenie Gminy Zduńska Wola"	2011	495 038,42	291 170,00
20	„Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej w Ogrodziskach"	2011	37 946,31	21 557,90

Lp.	Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość całkowita inwestycji	Wartość uzyskanego dofinansowania
21	„Budowa ogólnodostępnego boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Annopole Stare”	2012	540 680,29	319 782,00
22	„Budowa ogólnodostępnego boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Krobanów”	2013	568 611,04	312 132,00
23	„Budowa placów zabaw w miejscowości Karsznice i Piaski”	2013	111 504,18	73 000,00
Projekty współfinansowane z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013				
24	Wyznaczenie miejskiego obszaru funkcjonalnego o charakterze transportowo-przemysłowym na terenie Powiatu Zduńskowolskiego i Powiatu Łaskiego wokół węzła drogi ekspresowej S8 Zduńska Wola Karsznice oraz magistrali kolejowej Śląsk - Porty	2013-2014	1 499 321,52	1 349 389,37
25	„Razem dla ekologii”	2013-2014	730 800,00	657 200,00
Projekty współfinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi				
26	I Festyn Recyklingowy „Mamy Rady na odpady” – Czechy 2008	2008	57 187,59	33 700,00
27	II Festyn Recyklingowy „Mamy Rady na odpady” – Czechy 2009	2009	68 543,75	31 793,17
28	III Festyn Recyklingowy „Mamy Rady na odpady” – Wojślawice 2010	2010	71 291,31	53 245,71
29	Ferie zimowe „Reporter z energią”	2009	29 262,00	22 000,00
30	Opracowanie Wieloletniego Programu Usuwania Azbestu dla Gminy Zduńska Wola	2010	15 311,00	12 248,00
31	V Festyn Recyklingowy „Mamy Rady na odpady” – Wojślawice 2012	2012	41 500,00	18 005,00
32	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Czechy - Zadanie F	2011-2012	449 991,23	230 176,00
Projekty współfinansowane w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011				
33	Przebudowa ciągu komunikacyjnego dróg gminnych we wsiach Opiesin, Janiszewice, Maciejów, Beniaminów w Gminie Zduńska Wola	2009	3 526 671,85	1 600 566,49
34	Przebudowa ciągu komunikacyjnego dróg we wsiach Michałów i Krobanów	2010	2 471 254,34	1 091 567,19
Projekty współfinansowane w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”				
35	Budowa kompleksu sportowego w ramach programu "Moje Boisko - Orlik	2009-2010	1 149 233,32	Środki finansowe z budżetu Województwa

Lp.	Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość całkowita inwestycji	Wartość uzyskanego dofinansowania
	2012" przy ZGSPiP w Czechach			Łódzkiego - 294 000,00 zł Środki finansowe Ministerstwa Sportu i Turystyki - 294 000,00 zł
Projekty współfinansowane z innych źródeł zewnętrznych				
36	Monitoring wizyjny w ZGiSP w Janiszewicach	2008	19 499,38	Dotacja Kuratorium Oświaty - 8 010,00 zł
37	Droga dojazdowa do pól pomiędzy wsiami Wojsławice – Wólka Wojsławska	2008	255 942,06	Dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Łódzkiego – 38 000,00 zł
38	Droga dojazdowa do pól – Biały Ług – Kolonia Krobanów	2008	120 353,11	Dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Łódzkiego – 27 000,00 zł
39	Droga dojazdowa do pól we wsi Tymienice	2008	254 836,89	Dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Łódzkiego – 38 000,00 zł
40	Rozbudowa drogi gminnej Wojsławice - Wólka Wojsławska	2010	955 967,00	75 000 zł Dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Łódzkiego
Wybrane inwestycje zrealizowane ze środków własnych Gminy Zduńska Wola				
41	Przebudowa drogi gminnej Czechy – Andrzejów – Izabelów Mały	2006	964 115,97	-
42	Przebudowa drogi gminnej we wsi Opiesin	2006	445 396,60	-
43	Termomodernizacja budynku Zespołu Gimnazjum, Szkoły Podstawowej i Przedszkola we wsi Czechy (Stary budynek oraz Sala Gimnastyczna)	2006	464 831,52	-
44	Przebudowa drogi gminnej we wsi Gajewniki	2006	826 403,00	-
45	Budowa oświetlenia ulicznego we wsiach Tymienice i Gajewniki	2007	140 736,94	-
46	Przebudowa drogi gminnej we wsi Czechy	2007	925 226,68	-
47	Docieplenie dachów Szkoły Podstawowej we wsi Krobanów	2007	144 340,59	-

Lp.	Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość całkowita inwestycji	Wartość uzyskanego dofinansowania
48	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej we wsi Izabelów	2007	133 737,89	-
49	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Czechy (zadanie H)	2008	329 894,15	-
50	Przebudowa drogi gminnej we wsiach Gajewniki -Wymysłów	2008	379 980,69	-
51	Przebudowa drogi gminnej we wsi Korczew	2008	376 040,39	-
52	Przebudowa drogi gminnej w zakresie chodnika w miejscowości Czechy	2008	206 263,75	-
53	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Gajewniki	2008	49 747,02	-
54	Droga dojazdowa do pól Karolew – Podgóry	2008	204 022,64zł	-
55	Budowa budynku publicznego przedszkola w miejscowości Ochraniew	2008-2009	2.621.426,65	-
56	Przebudowa i rozbudowa części budynku Szkoły Podstawowej w miejscowości Czechy o budynek publicznego przedszkola	2008-2009	1.627.808.18	-
57	Przebudowa budynku mieszkalnego w Korczewie „Agronomówka”	2008-2009	356 557,94	-
58	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Izabelów	2009	416 179,31	-
59	Przebudowa i rozbudowa części istniejącego budynku Szkoły Podstawowej w Annopolu Starym oraz dobudowa przychodni.	2009	1.067.646,40	-
60	Rozbudowę oświetlenia ulicznego w miejscowości Opiesin	2009	28 376,17	-
61	Rozbudowa drogi gminnej Karolew - Podgóry - Suchoczasy	2010	839 220,06	-
62	Remont dachu strażnicy OSP w Pratkowie	2010	77 007,13	-
63	Rozbudowa drogi gminnej Biały Ług – Kolonia Krobanów	2010	372 964,50	-
64	Remont nawierzchni asfaltowej drogi we wsi Poręby gmina Zduńska Wola	2010	299 111,69	-
65	Budowa odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Krobanów	2010	51 539,02	-
66	Przebudowa budynku OSP w Janiszewicach wraz z wymianą stropów	2010-2011	473 748,72	-
67	Wykonanie dachu nad rozbudowaną częścią remizy strażackiej OSP w Polkowie	2011	113 933,23	-

Lp.	Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość całkowita inwestycji	Wartość uzyskanego dofinansowania
68	Przebudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Michałowie	2011	362 379,83	-
69	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Tymienice	2011	58 127,34	-
70	Rozbudowa linii elektroenergetycznej oświetlenia ulicznego w miejscowości Suchoczasy	2011	50 963,39	-
71	Remont drogi dojazdowej ul. Kosynierów w Karsznicach, gmina Zduńska Wola	2012	85 965,59	-
72	Przebudowa drogi dojazdowej w Ochraniewie, gmina Zduńska Wola	2012	149 369,87	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Zduńskiej Woli oraz <http://www.ugzw.com.pl/>

Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy Zduńska Wola, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe Gminy, nie każda inwestycja była finansowana z środków własnych. Część inwestycji była współfinansowana z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnej dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że Gmina Zduńska Wola wykorzystuje okazje w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia rozwoju gminy.

8. Podsumowanie diagnozy strategicznej

O konkurencyjności gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Również Gmina Zduńska Wola podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Zduńska Wola występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi osadnictwa oraz rozwojowi przedsiębiorczości (tzw. **mocne strony**). Są to:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy w centrum Polski,
- korzystne połączenia komunikacyjne w zakresie szlaków drogowych (przebieg drogi krajowej nr 12/14 przez teren Gminy, dwie magistrale kolejowe łączące zarówno północną i południową część Polski jak i wschód z zachodem, droga ekspresowa S8 będąca obecnie w budowie, niedalekie sąsiedztwo autostrady A1 i A2), jak również transportu publicznego (połączenia PKS, PKP oraz MPK Zduńska Wola),
- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta: Zduńska Wola, Sieradz, Łask,
- uzbrojone działki budowlane wzdłuż głównych szlaków drogowych,
- warunki naturalne sprzyjające rozwojowi budownictwa mieszkaniowego,
- atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią prawdziwą oazę spokoju dla mieszkańców obszarów miejskich,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową i energetyczną - w tym oświetlenie drogowe),
- duża liczba cyklicznych imprez kulturalnych organizowanych w różnych częściach Gminy tak, aby nie kolidowały z terminami imprez organizowanych na terenie Miasta lub powiatu,
- bardzo dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewnienie dostępu do publicznych przedszkoli,
- atrakcyjne zaplecze sportowe,
- drogi gminne w zadowalającym stanie,
- wzrastające zainteresowanie zastosowaniem OZE.

Do najważniejszych czynników kształtujących **konkurencyjność** gminy **pod względem osadnictwa** należą:

- dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych,
- poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki),
- dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej),
- dostępność do rynku pracy,
- połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny),
- walory przyrodnicze danego obszaru,
- poziom bezpieczeństwa publicznego,
- potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gmin.

Do najważniejszych czynników kształtujących **atrakcyjność inwestycyjną** danej gminy należą:

- lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy,
- występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy,

- uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości,
- lokalne przepisy,
- wysokość podatków,
- stosowanie ulg inwestycyjnych,
- posiadanie Planu zagospodarowania przestrzennego,
- dostęp do siły roboczej.

Analizując obecny stan zagospodarowania i wyposażenia Gminy Zduńska Wola w niezbędną infrastrukturę należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- stworzenie oferty inwestycyjnej dla nowych inwestorów (pod względem obszaru do inwestowania),
- uporządkowanie urbanistyczne Gminy (zwiększenie gęstości zaludnienia na terenach już uzbrojonych pod budownictwo mieszkaniowe zlokalizowanych wzdłuż istniejących dróg, rozwój obszarów pod budownictwo mieszkaniowe na obszarach z ograniczoną funkcją rolniczą, zablokowanie budownictwa mieszkaniowego na terenach atrakcyjnych inwestycyjnie i przeznaczonych pod rozwój przedsiębiorczości),
- dalsze rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej,
- kontynuowanie rozbudowy infrastruktury technicznej, m.in. sieci kanalizacyjnej i wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- kontynuacja modernizacji dróg.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Zduńska Wola może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Gminy Zduńska Wola na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Zduńska Wola mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** Gminy oraz **pozyskiwania nowych podmiotów gospodarczych** na swoim terenie, co w dalszej

perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 2 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. Strategia Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020

1. Misja Gminy Zduńska Wola

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Zduńska Wola**:

„SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY ZDUŃSKA WOLA W OPARCIU O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.”

2. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Gminy Zduńska Wola należą:

- **Rozwój kadry** – Stawiamy na jakość świadczonych przez nas usług, dlatego systematycznie kształcimy naszą kadrę, aby móc świadczyć usługi na najwyższym poziomie oraz zaspokajać nowe potrzeby naszych interesariuszy.
- **Zorientowanie na rozwój** - Aby móc się dynamicznie rozwijać, nasza Gmina wykorzystuje każdą okazję do pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
- **Inicjatywa i konsekwencja** - Wykazujemy się inicjatywą w działaniu, odpowiedzialnością i konsekwencją w dążeniu do celu.

- **Partnerstwo** – zdajemy sobie sprawę, że „walka w pojedynkę” nie przynosi takich rezultatów, jak „walka w duecie”. W związku z tym, przy realizacji swoich zadań nawiązujemy współpracę z innymi podmiotami zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.
- **Szacunek i dobre relacje** – realizując swoje zadania, w takim samym stopniu dbamy o relacje między sobą - pracownikami, jak również o te, które łączą nas z Klientami, czy Partnerami.

3. Wizja rozwoju Gminy Zduńska Wola

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Zduńska Wola**:

„GMINA ZDUŃSKA WOLA MIEJSCEM, W KTÓRYM MIESZKAŃCY GMINY MAJĄ ZAPEWNIONE ATRAKCYJNE I BEZPIECZNE WARUNKI ŻYCIA, A PRZEDSIĘBIORCY DZIĘKI ISTNIEJĄCEJ OFERCIE INWESTYCYJNEJ MAJĄ ODPOWIEDNIE WARUNKI DO ROZWOJU SWOJEJ DZIAŁALNOŚCI.”

4. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Zduńska Wola są:

- 1) obecni mieszkańcy Gminy Zduńska Wola,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Gminy Zduńska Wola,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy Zduńska Wola,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Zduńska Wola.

Władze Gminy Zduńska Wola zmierzają do utrzymania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie

nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zduńska Wola.

5. Wartość oczekiwana przez interesariusza

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy Zduńska Wola przedstawiają tabele 27 i 28.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Zduńska Wola może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

Tabela 27. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy

Lokalizacja gminy i miejsc przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa	Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy
- rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (las, jeziora, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od sklepów)	a) oferta spędzania czasu wolnego: - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich)	- dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami)	- miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)

Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt życia rodziny
- wyposażenie terenu w media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych	- rodzaj dróg na terenie Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego	- poziom patologii i przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, OSP, straż miejska), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego	- promocja gminy (co jest promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi	- wysokość podatków, - wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
- lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy	- wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	- dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy	- pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy	- dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media	- kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

6. Mapa strategii

Mapa strategii opiera się na czterech perspektywach ukazanych w zrównoważonej karcie wyników, tj. perspektywie interesariusza (klienta), perspektywie budżetowej (finansowej), perspektywie procesów wewnętrznych oraz perspektywie wiedzy i rozwoju. Mapa strategii przedstawia powiązania przyczynowo-skutkowe między celami strategicznymi pomiędzy poszczególnymi perspektywami.

W przypadku gminy jako podmiotu świadczącego usługi publiczne, na plan pierwszy należy wysunąć perspektywę interesariusza, a nie perspektywę budżetową. Aspekt finansowy pełni bowiem rolę wspomagającą realizację strategii, nie jest natomiast celem nadrzędnym dla organizacji typu non profit.

a. Perspektywa interesariusza

Odpowiada na pytanie: *Jak powinniśmy być postrzegani przez naszych interesariuszy, aby osiągnąć naszą wizję? Czego oczekuje interesariusz od Gminy?*

Nie da się przygotowywać dobrej strategii, która pozwoli na faktyczne podjęcie działań w celu realizacji określonej wizji rozwoju danej gminy, jeśli nie ma się prawidłowo zidentyfikowanych interesariuszy.

Po zidentyfikowaniu interesariuszy Strategii, ustalono ich oczekiwania względem Gminy Zduńska Wola za pośrednictwem wywiadu oraz ankiety. Na tej podstawie ustalone zostały oczekiwania wszystkich interesariuszy względem Gminy Zduńska Wola w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy, które zostały zapisane jako tzw. wartość oczekiwana przez interesariusza.

Następnie, na podstawie wartości oferowanej interesariuszowi zdefiniowane zostały konkretne cele strategiczne, które są odpowiedzią Gminy Zduńska Wola na oczekiwania swoich interesariuszy.

b. Perspektywa budżetu

Odpowiada na pytanie: *Skąd wziąć pieniądze na realizację oczekiwań interesariuszy?*

Aby móc odpowiedzieć na to pytanie, przeprowadzono analizę budżetu Gminy Zduńska Wola i wskazano możliwości pozyskania środków finansowych na realizację celów strategicznych określonych w perspektywie interesariusza.

c. Perspektywa procesów wewnętrznych

Odpowiada na pytanie: *Które procesy strategiczne powinniśmy doskonalić, aby dawać satysfakcję naszym interesariuszom?*

Perspektywa procesów wewnętrznych wyznacza wszystkie procesy zachodzące w Gminie Zduńska Wola, które musi doskonalić, żeby zrealizować cele określone w perspektywie interesariusza i budżetowej, a tym samym, aby faktycznie wdrożyć obraną strategię w życie.

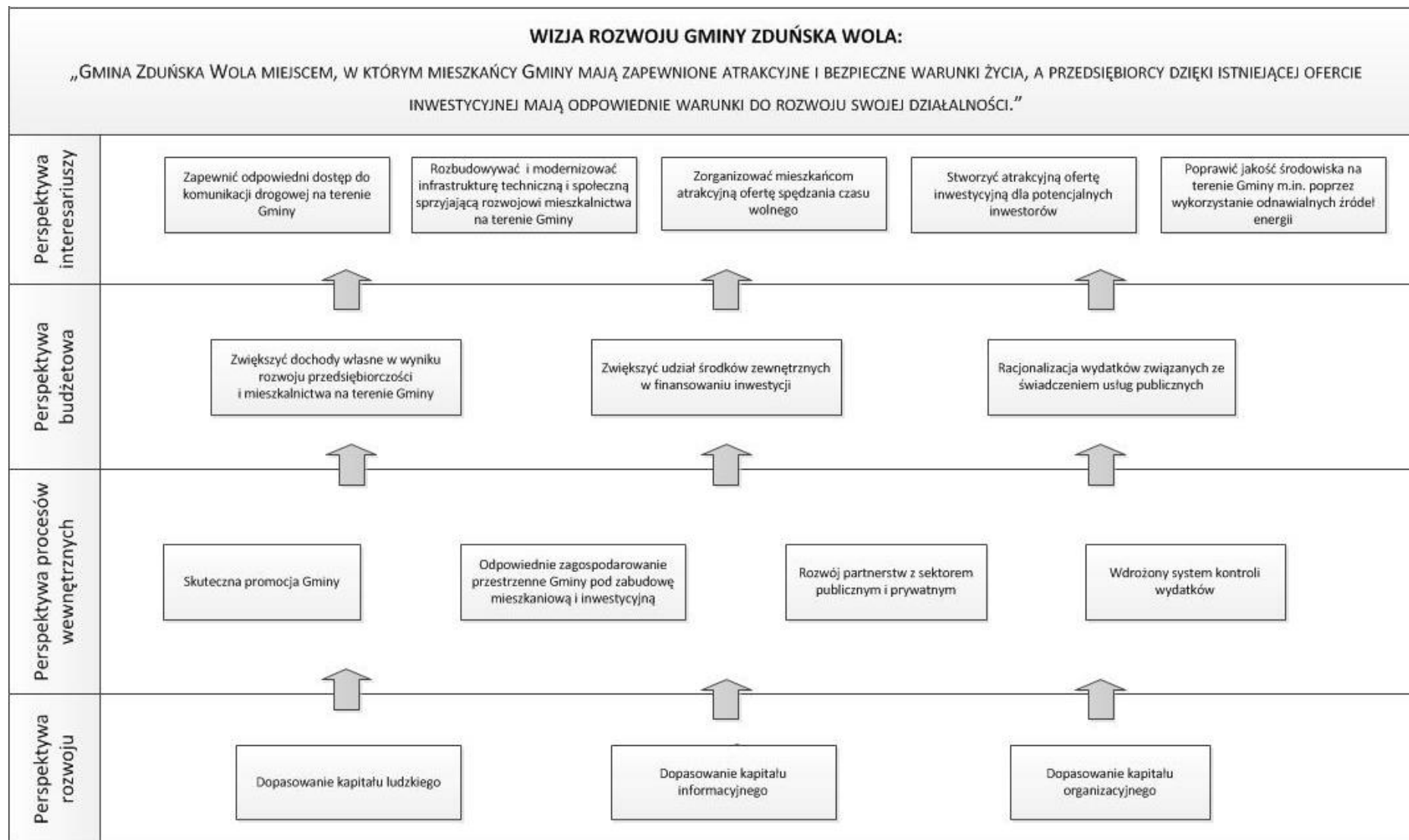
d. Perspektywa wiedzy i rozwoju

Odpowiada na pytanie: *Co powinniśmy wiedzieć i umieć, żeby móc zrealizować zidentyfikowane procesy strategiczne?*

Perspektywa ta opisuje aktywa niematerialne Gminy Zduńska Wola, za pomocą których będzie realizowana strategia. Aktywa te obejmują:

- kapitał ludzki – wykaz stanowisk strategicznych odpowiedzialnych za bezpośrednią realizację procesów strategicznych określonych w perspektywie procesów wewnętrznych, wraz z opisem zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji wymaganych jako wsparcie strategii,
- kapitał informacyjny – charakterystyka systemów informatycznych oraz infrastruktury informatycznej na każdym ze stanowisk strategicznych, które będą niezbędne do realizacji poszczególnych procesów strategicznych,
- kapitał organizacyjny – opis struktury organizacyjnej, która będzie sprzyjać skutecznej realizacji strategii.

Rysunek 2. Mapa strategii Gminy Zduńska Wola

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29. Cele strategiczne Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020

Perspektywa	Cele strategiczne
1. Perspektywa interesariusza	1.1. Zapewnić odpowiedni dostęp do komunikacji drogowej na terenie Gminy. 1.2. Rozbudowywać i modernizować infrastrukturę techniczną i społeczną sprzyjającą rozwojowi mieszkalnictwa na terenie Gminy. 1.3. Zorganizować mieszkańcom atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego. 1.4. Stworzyć atrakcyjną ofertę inwestycyjną dla potencjalnych inwestorów. 1.5. Poprawić jakość środowiska na terenie Gminy m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
2. Perspektywa budżetowa	2.1. Zwiększyć dochody własne w wyniku rozwoju przedsiębiorczości i mieszkalnictwa na terenie Gminy. 2.2. Zwiększyć udział środków zewnętrznych w finansowaniu inwestycji. 2.3. Racjonalizacja wydatków związanych ze świadczeniem usług publicznych.
3. Perspektywa procesów wewnętrznych	3.1. Skuteczna promocja Gminy. 3.2. Odpowiednie zagospodarowanie przestrzenne Gminy pod zabudowę mieszkaniową i inwestycyjną. 3.3. Rozwój partnerstw z sektorem publicznym i prywatnym. 3.4. Wdrożony system kontroli wydatków.
4. Perspektywa rozwoju	4.1. Dopasowanie kapitału ludzkiego. 4.2. Dopasowanie kapitału informacyjnego. 4.3. Dopasowanie kapitału organizacyjnego.

Źródło: Opracowanie własne

7. Monitorowanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;

- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Zduńska Wola dla każdego celu strategicznego należy opracować zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

W celu monitorowania poziomu osiągnięcia pożądaných efektów rozwojowych ujętych w niniejszym dokumencie, powołany został **Zespół projektowy do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020** w składzie:

1. Kierownik Zespołu – Antoni Wujda – Zastępca Wójta, Naczelnik Wydziału Infrastruktury, Rolnictwa i Zamówień Publicznych,
2. Członek Zespołu – Ewa Padzik – Sekretarz Gminy, Naczelnik Wydziału Organizacyjno-Prawnego i Spraw Obywatelskich,
3. Członek Zespołu – Iwona Szewczyk-Bąk – Skarbnik Gminy, Naczelnik Wydziału Finansowo-Podatkowego.

Zadania **Zespołu projektowego do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020** w zakresie zarządzania realizacją Strategii obejmują:

- opracowanie programów funkcjonalnych i projektów organizacyjnych;
- inicjowanie działań;
- raportowanie zaawansowania prac nad realizacją strategii;
- przedstawienie wskaźników osiągnięcia celów strategicznych.

Wykonanie celów strategicznych będzie weryfikowane przy pomocy corocznie ustalonych mierników przez **Zespół projektowy do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii**

Rozwoju Gminy Zduńska Wola na lata 2013-2020 – tylko w ten sposób możliwe jest rozwijanie Gminy w wyznaczonym kierunku. Świadomość weryfikacji stopnia realizacji strategii w kolejnych latach, będzie także motywowała do działania.

IV. Dopasowanie aktywów niematerialnych do Strategii

1. Dopasowanie kapitału ludzkiego

Pierwszym krokiem do skutecznego wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Zduńska Wola jest określenie **stanowisk strategicznych**.

Stanowiska strategiczne to takie stanowiska w strukturze organizacyjnej Gminy Zduńska Wola, które skupiają pracowników posiadających kompetencje o najwyższym wpływie i znaczeniu z punktu widzenia realizacji celów strategicznych w perspektywie procesów wewnętrznych. Należy jednak podkreślić, że w realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zduńska Wola uczestniczyć będą wszyscy pracownicy Urzędu Gminy, a stanowiska strategiczne będą w sposób bezpośredni odpowiedzialne za wdrożenie strategii poprzez rekomendowanie oraz realizację konkretnych działań inwestycyjnych i organizacyjnych. Ostateczną decyzję o rekomendacji Radzie Gminy danego przedsięwzięcia do realizacji będzie podejmował Wójt Gminy Zduńska Wola, który pełni funkcję kierownika Urzędu Gminy Zduńska Wola oraz jest zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu i kierowników jednostek organizacyjnych Gminy.

Grupy stanowisk strategicznych, które zostały zidentyfikowane dla konkretnych celów w perspektywie procesów wewnętrznych, przedstawia tabela 30.

Tabela 30. Grupy stanowisk strategicznych

Cel strategiczny w perspektywie procesów wewnętrznych	Stanowisko strategiczne
3.1. Skuteczna promocja Gminy.	Sekretarz Gminy (Naczelnik wydziału organizacyjno-prawnego i spraw obywatelskich) Kierownik referatu ds. kadr, kultury i promocji Stanowisko ds. współpracy międzynarodowej i promocji
3.2. Odpowiednie zagospodarowanie przestrzenne Gminy pod zabudowę mieszkaniową i inwestycyjną.	Z-ca Wójta (Naczelnik Wydziału Infrastruktury, Rolnictwa i Zamówień Publicznych) Stanowisko ds. gospodarki przestrzennej
3.3. Rozwój partnerstw z sektorem publicznym i prywatnym.	Z-ca Wójta Stanowisko ds. przetargów, inwestycji i pozyskiwania środków zewnętrznych Stanowisko ds. współpracy międzynarodowej i promocji
3.4. Wdrożony system kontroli wydatków.	Skarbnik Gminy Stanowisko ds. księgowości organizacyjnej i sprawozdawczości

Źródło: Opracowanie własne

W ramach zdefiniowanych stanowisk strategicznych, określa się szczegółowe wymagania dla każdego stanowiska w kontekście danego celu, co definiuje się jako budowanie **profilu kompetencji**.

Budowa profilu kompetencji dla stanowisk strategicznych polega na określeniu wiedzy i umiejętności, jakie powinni posiadać pracownicy na danym stanowisku, aby móc efektywnie i skutecznie realizować dany cel strategiczny, poprzez określenie jego zakresu obowiązków.

Zbudowanie profilu kompetencji dla stanowisk strategicznych stanowi cenne źródło informacji dla działów zajmujących się zasobami ludzkimi w organizacji m.in. przy określeniu potrzeb szkoleniowych pracowników oraz ścieżki rozwoju na danym stanowisku.

Profile kompetencji określone dla wyznaczonych w Gminie Zduńska Wola stanowisk strategicznych przedstawia tabela 31.

Tabela 31. Profile kompetencji dla stanowisk strategicznych

Stanowisko strategiczne	Zakres kompetencji dla stanowiska strategicznego
Stanowisko ds. księgowości organizacyjnej i sprawozdawczości	- przygotowywanie sprawozdań, analiz odchyleń oraz innych raportów dotyczących realizacji rocznego planu wydatków, - przedkładanie przygotowanych sprawozdań Skarbnikowi Gminy,
Skarbnik Gminy	- sporządzanie rocznego planu wydatków, - bieżąca kontrola wykonania budżetu wydatków oraz planowanych inwestycji, - analiza sprawozdań, analiz odchyleń oraz innych raportów dotyczących realizacji rocznego planu wydatków oraz raportowanie o aktualnym stanie Wójtowi Gminy,
Stanowisko ds. współpracy międzynarodowej i promocji	- wprowadzenie, bieżąca aktualizacja, udostępnienie informacji publicznej w BIP oraz rozwijanie zawartości merytorycznej strony internetowej Gminy, - prowadzenie zadań w zakresie promocji Gminy: - przygotowywanie publikacji tematycznych własnych, - propozycje w zakresie opracowywanych folderów i wizytówek Gminy, map itp. - organizowanie wystaw, konferencji i konkursów w Gminie, - zgłaszanie Gminy do organizowanych konkursów, - organizowanie imprez kulturalno-sportowych w Gminie oraz ich nagłośnienie poza obszarem Gminy, - współpraca z redakcjami mediów (prasa, radio, telewizja), propagowanie działań urzędu i samorządu, osiągnięć Gminy i jednostek samorządowych oraz informowanie o organizowanych imprezach, - przygotowywanie materiałów promocyjnych, współpraca z agencjami, firmami i jednostkami reklamowymi oraz twórcami w tym zakresie, - wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia ośrodków lokalnej informacji, - opracowanie systemu promocji oferty placówek oświatowych we współpracy z dyrektorami szkół, - promowanie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych Gminy zwłaszcza poza terenem Gminy, - poszukiwanie nowych form na promowanie Gminy,

	• promowanie oferty spędzania czasu wolnego dostępnej na terenie Gminy, • pozyskiwanie partnerów z sektora publicznego i prywatnego w zakresie promocji Gminy jak i organizowania imprez promujących Gminę.
Kierownik referatu ds. kadr, kultury i promocji	• opracowanie skutecznego systemu komunikacji wewnątrz Urzędu Gminy, • opracowanie systemu komunikacji pomiędzy Urzędem Gminy a partnerami z sektora publicznego i prywatnego w zakresie promocji Gminy jak i organizowania imprez promujących Gminę, • zlecanie przeprowadzenia akcji promocyjnych Gminy innym pracownikom urzędu, • informowanie Sekretarza Gminy o wynikach przeprowadzonych akcji promocyjnych
Sekretarz Gminy (Naczelnik wydziału organizacyjno-prawnego i spraw obywatelskich)	• informowanie Wójta o wynikach przeprowadzonych akcji promocyjnych
Z-ca Wójta (Naczelnik Wydziału Infrastruktury, Rolnictwa i Zamówień Publicznych)	• nadzorowanie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy, • wyznaczanie terenów priorytetowych pod zabudowę mieszkaniową, • wyznaczanie terenów priorytetowych pod rozwój przedsiębiorczości, • wydzielanie terenów przewidzianych do wykluczenia z zabudowy mieszkaniowej lub inwestycyjnej, • informowanie Wójta o konieczności wyznaczenia nowych terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych, • poszukiwanie partnerów z sektora publicznego i prywatnego do realizacji inwestycji na terenie Gminy, • negocjowanie partnerstw z przedstawicielami sektora publicznego i prywatnego, • formułowanie propozycji w zakresie zadań inwestycyjnych niezbędnych do realizacji strategii.
Stanowisko ds. gospodarki przestrzennej	• przygotowanie założeń do opracowania mpzp oraz zmiany „Studium”, wraz z analizami z zakresu kształtowania ładu przestrzennego gminy, • koordynacja i obsługa działań związanych z opiniowaniem i uzgadnianiem dokumentów planistycznych, • koordynacja i obsługa działań związanych z wprowadzaniem zadań rządowych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • dokonywanie analiz aktualności planów zagospodarowania przestrzennego, • ocena zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy i przygotowanie wyników tej oceny, • ustalanie warunków zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.
Stanowisko ds. przetargów, inwestycji i pozyskiwania środków zewnętrznych	• poszukiwanie możliwości zewnętrznego finansowania inwestycji na terenie Gminy, • informowanie przełożonego o możliwościach pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji ze źródeł zewnętrznych, • przygotowywanie dokumentów aplikacyjnych, • sporządzanie sprawozdań z wykorzystania środków pomocowych, • współpraca z Urzędem Marszałkowskim i innymi podmiotami w zakresie przygotowania projektów dofinansowywanych z funduszy strukturalnych, koordynowanie i monitorowanie realizacji projektów w ramach funduszy strukturalnych oraz bilateralnych i multilateralnych programów pomocowych.

Źródło: Opracowanie własne

W związku z tym, że Strategia Rozwoju Gminy Zduńska Wola będzie wdrażana przez wszystkich pracowników Urzędu Gminy, to aby ich skutecznie przygotować do tego nowego zadania, konieczne będzie realizacja następujących **celów operacyjnych** przez władze Gminy:

1. **Poprawić wiedzę pracowników Urzędu Gminy o pożądanym wizerunku Gminy Zduńska Wola oraz sposobach jego kreowania.**
2. **Zapoznać pracowników z nową strategią rozwoju Gminy Zduńska Wola.**
3. **Rozwijać kwalifikacje pracowników Urzędu Gminy wspierające procesy strategiczne.**

2. Dopasowanie kapitału informacyjnego

Profil potrzeb kapitału informacyjnego określa system informatyczny i informacyjny, jaki będzie potrzebny do realizacji zadań na poszczególnych stanowiskach strategicznych, aby skutecznie zrealizować poszczególne procesy strategiczne, a tym samym wdrożyć strategię.

Systemy informacyjne i informatyczne pozwalają na skuteczne gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie we właściwym czasie niezbędnych informacji właściwym odbiorcom w postaci najbardziej dla nich użytecznej. Zastosowanie właściwych rozwiązań informatycznych wraz z ich umiejętnym wykorzystywaniem znacząco wpływa na pomnażanie zasobów wiedzy i kreowanie kapitału intelektualnego gminy, a tym samym wspomaga realizację celów strategii.

Profile potrzeb kapitału informacyjnego przedstawia tabela 32.

Tabela 32. Profile potrzeb kapitału informacyjnego dla wsparcia strategii

Stanowisko strategiczne	Profil kapitału informacyjnego
infrastruktura technologiczna	komputery, laptopy, dostęp do Internetu, telefony, skaner, intranet, elektroniczna skrzynka podawcza, strony internetowe itp.
infrastruktura zarządcza	regulamin organizacyjny, struktura organizacyjna, zakresy obowiązków, standardy pracy, wartości kluczowe, zabezpieczenia, programy CRM itp.

Źródło: Opracowanie własne

Aby nastąpiło dopasowanie kapitału informacyjnego do strategii, konieczna będzie realizacja niniejszych **celów operacyjnych**:

1. **Rozwinąć narzędzia informatyczne i informacyjne sprzyjające szybszej komunikacji pomiędzy Urzędem Gminy Zduńska Wola a mieszkańcami i inwestorami.**

2. Rozwinąć narzędzia informatyczne ułatwiające monitorowanie efektów zrealizowanych działań strategicznych.

3. Dopasowanie kapitału organizacyjnego

Kapitał organizacyjny obejmuje charakterystykę kultury organizacyjnej, która będzie sprzyjała realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz realizacji całej strategii.

Celem głównym dopasowania kapitału organizacyjnego w przypadku Gminy Zduńska Wola będzie: **budowanie kultury prawdziwego zaangażowania w realizację wizji rozwoju Gminy Zduńska Wola.**

Aby skutecznie móc zrealizować w/w cel oraz strategię rozwoju, władze Gminy Zduńska Wola, jak również zidentyfikowane stanowiska strategiczne, powinny uwzględniać w swoim działaniu następujące zachowania organizacyjne:

- postępowanie w codziennej pracy zgodnie z określonymi wartościami kluczowymi,
- rozwijanie zdolności przywódczych i odpowiedzialności na wszystkich szczeblach,
- zapewnienie dostępu na wszystkich szczeblach do wykwalifikowanych kierowników, którzy mobilizują organizację do realizowania strategii,
- praca zespołowa,
- przyciąganie i zatrzymywanie wysoce wykwalifikowanych pracowników,
- usprawnienie systemu zarządzania wiedzą i upowszechniania najlepszych praktyk,
- optymalne planowanie czasu pracy przy wykorzystaniu harmonogramu,
- odpowiedzialność za realizację przydzielonych zadań.

V. Spis tabel

TABELA 1. SOŁECTWA I MIEJSCOWOŚCI GMINY ZDUŃSKA WOLA.....	5
TABELA 2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2006-2012 [OSOBA]	7
TABELA 3. ZESTAWIENIE LICZBY MIESZKAŃCÓW NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW GMINY ZDUŃSKA WOLA (STAN NA 31.12.2012 R.).....	8
TABELA 4. PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2006-2012 [PODM. GOSP].....	11
TABELA 5. BEZROBOCIE NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2006-2012 [OSOBA]	13
TABELA 6. PRZEDSZKOLA I ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA (STAN NA 31.12.2012 R.)	14
TABELA 7. WYKAZ SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA NA ROK 2012 ...	15
TABELA 8. WYNIKI TESTÓW 6-KLASISTÓW W GMINIE ZDUŃSKA WOLA W ROKU SZKOLNYM 2010/2011 I 2011/2012	15
TABELA 9. WYKAZ GIMNAZJÓW NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA NA ROK 2012	16
TABELA 10. WYNIKI TESTÓW GIMNAZJALNYCH W GMINIE ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2011 I 2012	16
TABELA 11. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE ZDUŃSKA WOLA	21
TABELA 12. SIEĆ WODOCIĄGOWA W GMINIE ZDUŃSKA WOLA.....	23
TABELA 13. SIEĆ KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W GMINIE ZDUŃSKA WOLA.....	24
TABELA 14. DROGI POWIATOWE NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA (STAN NA DZIEŃ 31.12.2012 R.).....	27
TABELA 15. DROGI GMINNE NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA (STAN NA DZIEŃ 31.12.2012 R.)	27
TABELA 16. STRUKTURA DOCHODÓW MAJĄTKOWYCH I BIEŻĄCYCH GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012 [zł].....	33
TABELA 17. DOCHODY GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012 [zł]	34
TABELA 18. POSZCZEGÓLNE KATEGORIE DOCHODÓW WŁASNYCH GMINY ZDUŃSKA WOLA [zł]....	35
TABELA 19. UDZIAŁ W PODATKACH STANOWIĄCYCH DOCHÓD PAŃSTWA W GMINIE ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012 [zł]	35
TABELA 20. UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI SUBWENCJI W OGÓLNYM DOCHODZIE GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012 [zł]	36
TABELA 21. DOTACJE W BUDŻECIE GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012	36
TABELA 22. WYDATKI GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012	37
TABELA 23. STRUKTURA WYDATKÓW GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012 [zł].....	37
TABELA 24. WYSOKOŚĆ SUBWENCJI OŚWIATOWEJ I WYDATKÓW NA OŚWIATĘ NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012 [zł]	39
TABELA 25. WYNIKI BUDŻETÓW GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2008-2012 [zł].....	42
TABELA 26. INWESTYCJE ZREALIZOWANE PRZEZ GMINĘ ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2007-2013 .	43
TABELA 27. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZY W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI MIESZKANIOWEJ GMINY	53
TABELA 28. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZY W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	55
TABELA 29. CELE STRATEGICZNE GMINY ZDUŃSKA WOLA NA LATA 2013-2020.....	59
TABELA 30. GRUPY STANOWISK STRATEGICZNYCH.....	61
TABELA 31. PROFILE KOMPETENCJI DLA STANOWISK STRATEGICZNYCH	62
TABELA 32. PROFILE POTRZEB KAPITAŁU INFORMACYJNEGO DLA WSPARCIA STRATEGII	64

VI. Spis wykresów

WYKRES 1. PODZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU NA TERENIE GMINY ZDUŃSKA WOLA W LATACH 2006-2012 (w %)	10
WYKRES 2. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI DLA GMINY ZDUŃSKA WOLA	17
WYKRES 3. WYBRANE WYDATKI W LATACH 2008-2012	38
WYKRES 4. PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W GMINIE ZDUŃSKA WOLA	40

VII. Spis rysunków

RYSUNEK 1. GMINA ZDUŃSKA WOLA NA TLE KRAJU, WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO I POWIATU ZDUŃSKOWOLSKIEGO	4
RYSUNEK 2. MAPA STRATEGII GMINY ZDUŃSKA WOLA	58